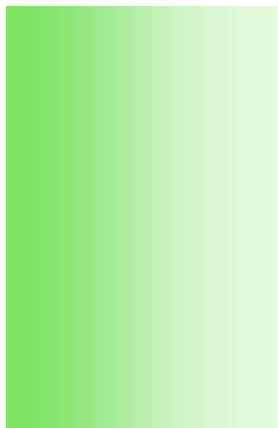

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO DLA AKTUALIZACJI
PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO
GMINY DOMANIÓW**

**DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH WE
WROCŁAWIU**

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15-17, 50-044 Wrocław

tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33

e-mail: sekretariat@dbgitr.pl

www.dbgitr.pl

Opracowano na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego

Zespół autorski:

Aleksandra Wodzicka – kierownik zespołu

Daria Boryczka

Paulina Gulczyńska

Justyna Podkówka

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	5
1.	CEL, ZAKRES I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	5
2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA I SPOSOBY ICH REALIZACJI W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	7
II.	CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA	8
1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU	8
2.	BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE	10
3.	WARUNKI KLIMATYCZNE	10
4.	WARUNKI WODNE	10
5.	GLEBY ORAZ OBSZARY ZAGROŻONE EROZJĄ	12
6.	SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY	12
7.	FORMY OCHRONY PRZYRODY	13
8.	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	13
9.	ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	14
9.1.	Struktura gospodarstw rolnych	14
9.2.	Struktura użytkowania gruntów i struktura użytków rolnych	14
9.3.	Struktura władania gruntami	15
9.4.	Stan cieków naturalnych oraz urządzeń melioracji wodnych	17
9.5.	Drogi transportu rolnego	19
10.	INWESTYCJE ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH	21
11.	WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ	23
11.1.	Infrastruktura techniczna	23
11.2.	Infrastruktura społeczna	24
11.3.	Infrastruktura turystyczna	25
12.	USTALENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	26

III.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN ŚRODOWISKA	27
1.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO.....	27
2.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	28
3.	OCENA WPŁYWU PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH NA ELEMENTY ŚRODOWISKA	28
4.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PRAC URZĄDZENIOWO-ROL.	30
4.1.	Prace na ciekach naturalnych	30
4.2.	Prace na rowach melioracyjnych.....	31
4.3.	Odbudowa zbiorników wodnych.....	32
4.4.	Przebudowa dróg transportu rolnego	33
4.5.	Budowa dróg transportu rolnego	34
4.6.	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	36
4.7.	Rekultywacja nieużytków i byłych użytków kopalnych	37
4.8.	Uporządkowanie miejsc.....	37
4.9.	Dostosowanie użytkowania gruntów do warunków przyrodniczych	38
4.10.	Scalenie gruntów	39
4.11.	Planowane zadrzewienia liniowe	40
4.12.	Planowana infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	41
4.13.	Wyłączenia gruntów z rolniczego użytkowania.....	42
4.14.	Podsumowanie wpływu prac urządzeniowo-rolnych na elementy środowiska	43
5.	PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	45
6.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	45
7.	MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO USTALEŃ ZAWARTYCH W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	48
8.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZENIA.....	48
IV.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	47
	WYKAZ TABEL.....	51
	WYKAZ RYSUNKÓW	51
	SPIS FOTOGRAFII	51
	WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH I AKTÓW PRAWNYCH	51

I. WPROWADZENIE

1. CEL, ZAKRES I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029). Zgodnie z art. 46 i 47 przywołanej ustawy projekty dokumentów planistycznych, strategicznych, studialnych i inne, które wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagają przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ). W ramach SOOŚ winna zostać opracowana prognoza oddziaływania na środowisko w zakresie wskazanym w art. 51 ww. ustawy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, a także etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Dla Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów organem właściwym w sprawach opiniowania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu. Prognozę oddziaływania na środowisko natomiast wg ustawy sporządza organ opracowujący projekt dokumentu.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów jest opracowaniem planistycznym, rozwijającym zagadnienia uznane za priorytetowe w opracowanych już dokumentach strategicznych województwa dolnośląskiego oraz gminy Domaniów. Dokument ten kompleksowo charakteryzuje cały obszar gminy, głównie pod kątem uwarunkowań i predyspozycji do funkcjonowania rolnictwa. Zawiera analizę stanu istniejącego w zakresie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz czynników, które na nią pośrednio lub bezpośrednio wpływają. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy posłużyły do wskazania problemów występujących na terenie gminy, a następnie propozycji ich rozwiązań w zakresie prac urządzeniowo-rolnych, które podniosą efektywność gospodarowania na gruntach rolnych i zrównoważonego rozwoju gminy w myśl działań zawartych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zawarte w Aktualizacji ustalenia dotyczące wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych dla poszczególnych wsi powinny być pomocne i wykorzystane przez Wójta oraz Urząd Gminy w zakresie przygotowania opracowań programowych, planistycznych i projektowych oraz tworzenia budżetu Gminy w poszczególnych latach, jak również w ubieganiu się o dofinansowanie ze źródeł krajowych oraz unijnych. Ustalenia te powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy i poszczególnych wsi.

Podstawowym celem Prognozy jest wskazanie, jak proponowane prace urządzeniowo-rolne zawarte w Aktualizacji wpłyną na środowisko. Czy w ogóle będą miały jakikolwiek wpływ, a jeśli tak, to w jakim stopniu naruszą one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Przez wzgląd na dużą złożoność zjawisk

przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny zarys zapotrzebowania na przedstawione zadania, ocena potencjalnych przekształceń środowiska ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- wyeliminowanie ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- ocenę skutków oddziaływania projektowanych prac urządzeniowo-rolnych gminy na środowisko, a co za tym idzie określenie wpływu tych prac,
- wprowadzenie ustaleń usprawniających działalność rolniczą na analizowanym terenie i zaspokajanie potrzeb ludności rolniczej oraz społeczności lokalnej przy równoczesnym zachowaniu równowagi przyrodniczej i trwałości procesów przyrodniczych,
- ocenę na ile ustalenia planu pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone lub zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów została wykonana zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r., a także zgodnie z obowiązującym stanem prawnym regulowanym przez akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 741)
2. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1990)
3. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1899)
4. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1912)
5. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 514)
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1973)
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 916)
8. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1326)
9. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1275)
10. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2233)
11. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1029)

12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U z 2019 r., poz. 1839)

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przed przystąpieniem do wykonania prognozy oddziaływania na środowisko podjęto następujące działania:

- a) zapoznano się z materiałami i informacjami pozyskanymi podczas realizacji Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów,
- b) zapoznano się z istniejącymi i planowanymi formami ochrony przyrody na obszarze gminy Domaniów i na terenach przyległych,
- c) przeanalizowano wpływ zaproponowanych prac urządzeniowo-rolnych zawartych w części projektowej na poszczególne elementy środowiska.

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA I SPOSOBY ICH REALIZACJI W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy jest opracowaniem planistycznym dotyczącym rolniczej przestrzeni produkcyjnej i realizuje cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Podstawowym celem uwzględniającym ochronę środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym, ważnym również z punktu widzenia opracowywanej Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów jest zrównoważony rozwój. Czyli taki rozwój gospodarczy, techniczny i społeczny, który nie powoduje szkód w środowisku naturalnym i nadmiernie nie wyczerpuje jego zasobów. Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym wyznaczone są przez szereg konwencji, których Polska jest stroną, np. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Konwencja o różnorodności biologicznej, czy Europejska Konwencja Krajobrazowa. Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym natomiast zostały zapisane w dyrektywach, które zostały wdrożone w polskim ustawodawstwie i są istotne dla realizacji aktualizacji planu. Ustalenia aktualizacji planu są również wynikiem realizacji celów strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, np. wspieranie konkurencyjności rolnictwa, zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz działania w dziedzinie klimatu, osiąganie zrównoważonego rozwoju terytorialnego wiejskich gospodarek i społeczności, w tym tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy.

Głównym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Polskę jest „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”, która określa kierunki polityki ekologicznej kraju. Zalecenia tego dokumentu wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej. Cele realizacyjne polityki ekologicznej państwa są zgodne z celami VIII Programu Działań na Rzecz Środowiska do 2030 roku.

Dokumenty regionalne odnoszące się do ochrony środowiska w województwie dolnośląskim w szerokim zakresie nawiązują do ustaleń środowiskowych zawartych zarówno w opracowaniach krajowych jak i międzynarodowych. Takim dokumentem na szczeblu regionalnym jest „Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego”, w której gmina Domaniów została zaliczona do I regionu funkcjonalnego tj. intensywnego rolnictwa. Celem głównym tego regionu określonym w Strategii jest modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej, natomiast celami szczegółowymi są: przekształcanie struktury agrarnej, rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu. Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów przedstawia możliwości osiągnięcia tych celów. Przy jej opracowywaniu wzięto pod uwagę określone w Strategii główne i szczegółowe cele rozwoju oraz zadania służące ich realizacji. Zagadnienia, które obejmuje aktualizacja planu przedstawiają w sposób bardziej szczegółowy kierunki rozwiązań dla niektórych zadań zawartych w ww. Strategii.

II. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

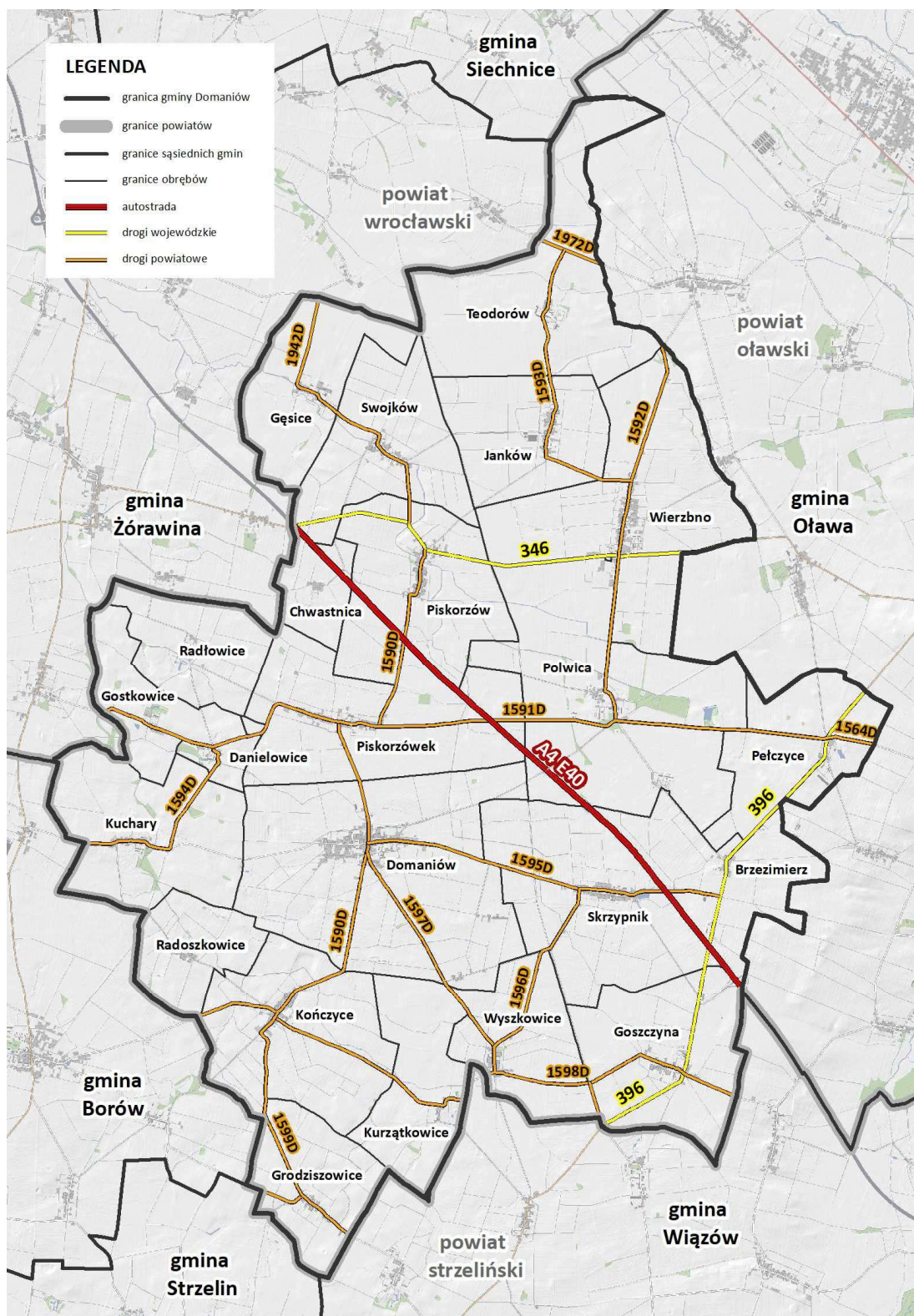
Gmina Domaniów położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oławskim. Zajmuje powierzchnię 9435,60 ha. Administracyjnie od południa sąsiaduje z trzema gminami powiatu strzelińskiego – Wiązów, Strzelin i Borów, od zachodu i północy z dwiema gminami wchodzącymi w skład powiatu wrocławskiego – Żórawina i Siechnice, natomiast od wschodu z gminą Oława położoną w powiecie oławskim, Rysunek 1.

Domaniów to gmina wiejska, której układ osadniczy tworzą 23 wsie (23 obręby ewidencyjne) wraz z dwoma przysiółkami stanowiącymi wsie sołeckie: Brzezimierz, Chwastnica, Danielowice, Domaniów wraz z przysiółkiem – wsią sołecką Domaniówkiem, Gęsice, Gostkowice, Goszczyna, Grodziszowice, Janków, Kończyce, Kuchary, Kurzątkowice, Pełczyce, Piskorzów, Piskorzówek, Polwica z przysiółkiem – wsią sołecką Kunami, Radłowice, Radoszkowice, Skrzypnik, Swojków, Teodorów, Wierzbnio oraz Wyszkowice.

Obszar gminy ma dobrze wykształconą sieć dróg, która zapewnia połączenie z największymi ośrodkami miejskimi regionu i kraju. Główny układ komunikacyjny stanowią: autostrada A4, drogi wojewódzkie nr 346 i 396 oraz drogi powiatowe i gminne. Przez obszar gminy Domaniów nie przebiega żadna linia kolejowa.

Według systemu regionalizacji fizycznogeograficznej w układzie dziesiętnym [Kondracki J.] obszar gminy Domaniów należy do megaregionu Pozaalpejska Europa Środkowa i wchodzącej w jego skład prowincji Niż Środkowoeuropejski, do której należy makroregion Nizina Śląska z mezoregionem Równina Wrocławska.

Gmina Domaniów posiada jednorodną, równinną rzeźbę terenu. Średnia bezwzględna wysokość terenu wynosi około 140 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie liczy 156,7 m n.p.m., a najniższy punkt znajduje się na poziomie 139,9 m n.p.m.

2. BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE

Według podziału Polski na jednostki geologiczno-strukturalne [Mizerski W.] obszar gminy Domaniów leży w zasięgu tzw. monokliny przedsudeckiej, wchodzącej w skład platformy paleozoicznej.

Na przeważającym obszarze gminy starsze utwory przykryte są czwartorzędowymi osadami fluwioglacjalnymi o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Osady o charakterze glin morenowych lub piasków i żwirów wodno-lodowcowych tworzą wysoczyznę morenowo-fluwioglacjalną pomiędzy dolinami rzek. Na jej obszarze wytworzyły się gleby o wysokiej klasie bonitacji, głównie czarnoziemy lessowe.

W granicach gminy Domaniów brak jest udokumentowanych złóż surowców naturalnych mogących podlegać eksploatacji. Piaski i żwiry były eksploatowane powierzchniowo na potrzeby lokalne w dwóch niewielkich wyrobiskach: na północny zachód od Piskorzówka i na południe od Radłowic.

3. WARUNKI KLIMATYCZNE

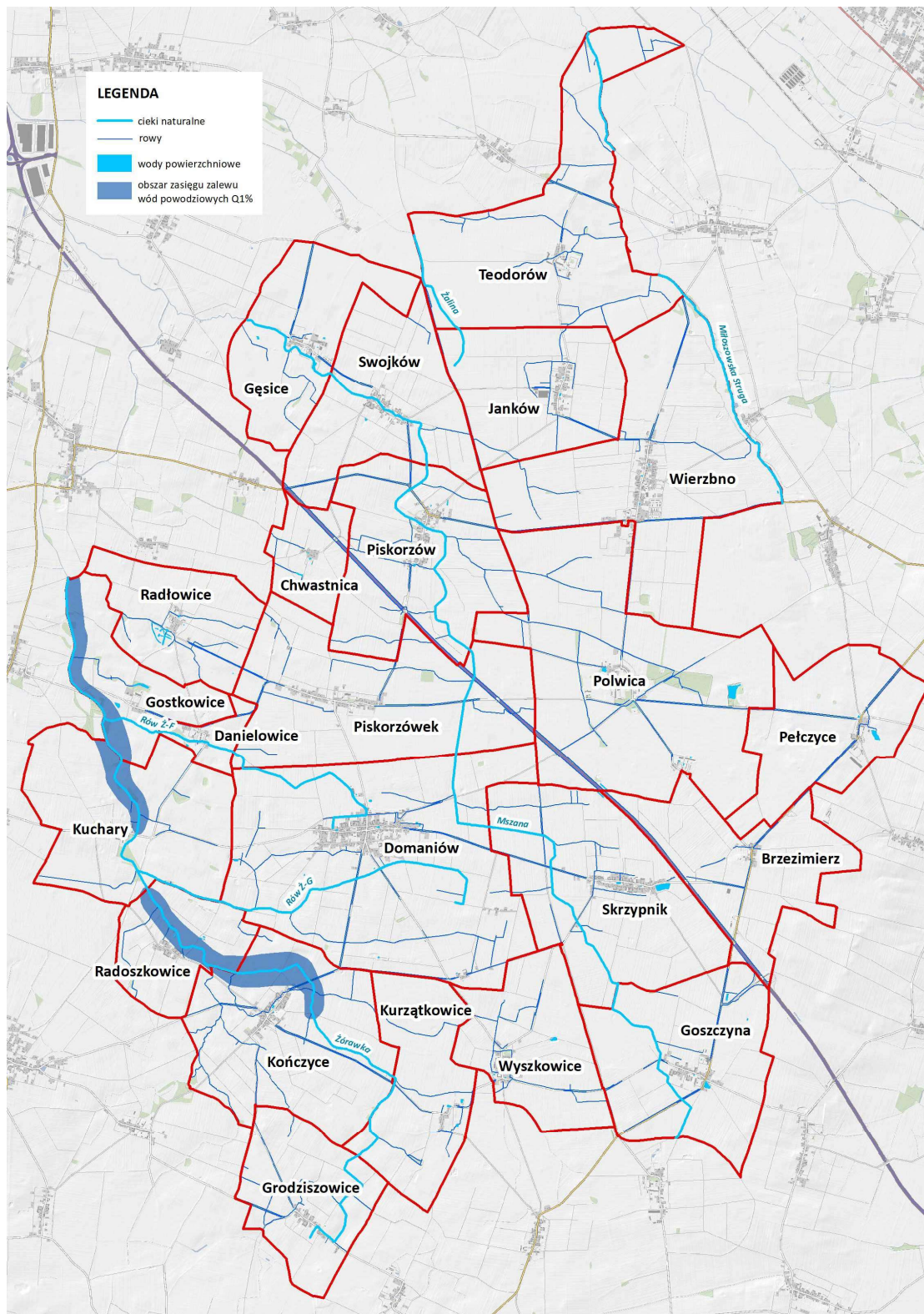
Gmina Domaniów położona jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego, na styku wilgotnych mas powietrza oceanicznego i suchego powietrza kontynentalnego. Jej obszar charakteryzuje się korzystnymi warunkami rolniczo-klimatycznymi, gdzie średnia roczna temperatura wynosi 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą wynoszącą 18°C, a najzimniejszym styczeń, kiedy średnia temperatura wynosi - 2°C. Na obszarze gminy średnio przez 110 dni występują przymrozki, a dni mroźnych jest około 30. Śnieg nie utrzymuje się tu zbyt długo, a w trakcie jego zalegania występują częste odwilże wraz z opadami deszczu. Roczna suma opadów wynosi około 500 – 600 mm, w tym półrocza chłodnego (listopad – kwiecień) około 225 mm, a półrocza ciepłego (maj – październik) osiąga 375 mm. Dominującym kierunkiem wiatru jest zachodni i północno-zachodni. Średnie prędkości wiatru wynoszą 3,0 – 3,5 m/s. Okres wegetacji roślin jest najdłuższy w kraju i trwa około 225 dni. Początek robót polowych przypada na drugą dekadę marca.

4. WARUNKI WODNE

Gmina Domaniów leży w zlewniach lewobrzeżnych dopływów Odry, Ślęzy (południowa, zachodnia i centralna część) i Oławy (część północno-wschodnia). Podstawowymi rzekami przepływającymi przez obszar gminy są Żórawka i jej największy dopływ Mszana. Ponadto przez gminę przepływają mniejsze cieki takie jak: Miłoszowska Struga, Żalina oraz dwa bezimienne cieki oznaczone w ewidencji wód i urządzeń wodnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie jako Rów Ż-F i Rów Ż-G, Rysunek 2.

Rzeka Żórawka stanowi prawobrzeżny dopływ Ślęzy. Swoje źródła posiada na południu gminy, w okolicach wsi Grodziszowice. Jej całkowita długość wynosi 27 km, z czego blisko 13 km na terenie gminy, gdzie płynie w kierunku północno-zachodnim przez obręb: Grodziszowice, Kurzątkowice, Kończyce, Radoszkowice, Kuchary i Gostkowice. Następnie przepływa przez teren gminy Żórawina gdzie w okolicy wsi Rzeplin uchodzi do Ślęzy. W dolinie Żórawki występują tereny zalewu wód powodziowych Q1% (raz na 100

lat), Rysunek 2. Mszana jest prawobrzeżnym dopływem Żórawki. Jej całkowita długość wynosi 17 km, z czego 15 km na terenie gminy Domaniów, gdzie płynie z południowego-wschodu na północny-zachód przez obręby: Goszczyna, Skrzypnik, Domaniów, Piskorzówek, Piskorzów, Swojków, Gęsiące. Wyptywa z okolic wsi Jędrzychowice w gminie Wiązów, a do Żórawki wpada na północ od Wilkowic na terenie gminy Żórawina.

Rys. 2. Warunki wodne w gminie

Poza ciekami ważnym elementem hydrografii obszaru gminy są zbiorniki wodne, stanowiące cenny element krajobrazu i źródło bioróżnorodności w typowo rolniczej gminie Domaniów. Największym z nich jest zbiornik potocznie zwany Bajkałem w Polwicy, który wykorzystywany jest do celów rekreacyjnych. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmuje także staw we wschodniej części wsi Skrzypnik, który niestety zarasta i wymaga prac konserwacyjnych.

Grunty pod wodami łącznie zajmują 98,47 ha, w tym 55,48 ha to grunty pod rowami, a 33,82 ha pod wodami płynącymi. Największe powierzchnie pod rowami odnotowuje się w Teodorowie (6,71 ha) i Kończycach (5,67 ha). Natomiast wody płynące największy areał zajmują w Domaniowie (4,33 ha) i Piskorzowie (3,04 ha). Wody stojące pokrywają powierzchnię 9,17 ha, z czego najwięcej – 3,33 ha położonych jest w obrębie Polwica.

5. GLEBY ORAZ OBSZARY ZAGROŻONE EROZJĄ

Na terenie gminy Domaniów zdecydowanie przeważają czarne ziemie właściwe. Ich powierzchnia zajmuje 5985,09 ha i występują one we wszystkich obrębach oprócz Pełczyc. Następne pod względem zajmowanego areału (1752,35 ha) są gleby brunatne właściwe, których największe powierzchnie występują we wschodniej części gminy. Trzecim z kolei pod względem zajmowanego areału typem gleb są, występujące na powierzchni 1133,38 ha, czarne ziemie zdegradowane i gleby szare. Pozostałe typy gleb występujące na terenie gminy Domaniów to: gleby bielcowe i płowe oraz mady.

Obszar gminy charakteryzuje się glebami bardzo dobrej jakości. Świadczy o tym wskaźnik bonitacji gleb, który dla gruntów ornych i użytków zielonych wynosi 82 pkt./ha w skali 100-punktowej. Najlepsza jakość gleb występuje w obrębie Janków, natomiast najniższy wskaźnik bonitacji dla gruntów ornych i użytków zielonych odnotowano w obrębie Teodorów.

W gleboznawczej klasyfikacji gruntów dominują gleby dobrej jakości (klasy I, II, IIIa i IIIb gruntów ornych oraz I, II i III użytków zielonych), które łącznie zajmują powierzchnię 3765,27 ha (79,3%). Gleby średniej jakości (klasy IVa i IVb oraz IV) zajmują 952,63 ha (20,1%), a gleby słabe (klasy V i VI) – 31,21 ha (0,7%).

Według danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego grunty na przeważającym obszarze gminy są mało podatne na występowanie erozji wietrznej i wodnej. Również podatność gleb na suszę rolniczą jest w większości mała. Gleby łatwo przesuszające się odnotowano na niewielkich powierzchniach w 17 obrębach.

6. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY

Lasy i grunty leśne w gminie Domaniów zajmują powierzchnię 57,89 ha. Wielkość wskaźnika zalesienia dla gminy wynosi 0,6% i jest wielokrotnie mniejsza niż średnia dla województwa wynosząca blisko 30%. Jedyne większe skupisko leśne występuje w obrębie Polwica. Gospodarkę leśną na terenie gminy prowadzi Nadleśnictwo Oława, podlegające pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu.

Struktura gatunkowa flory i fauny obszaru gminy nie jest dobrze rozpoznana, ponieważ inwentaryzację przyrodniczą wykonano blisko 30 lat temu i dane w niej zawarte z pewnością są nieaktualne.

Ze względu na pokrywające obszar gminy gleby o wysokich klasach bonitacyjnych, a co za tym idzie intensywną produkcję rolniczą i bardzo niską lesistość, naturalne ekosystemy występują tu w ilościach śladowych.

7. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Domaniów nie występują formy ochrony przyrody.

8. ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Obszar gminy obfituje w obiekty o dużej wartości historyczno-kulturowej. Znajduje się tu 11 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a kolejnych 526 ujętych jest w ewidencji zabytków. Do najcenniejszych z nich należą: kościoły w Brzezimierzu, Domaniowie, Jankowie, Piskorzowie i Wierzbnie, krzyże pokutne w Jankowie i Piskorzowie, kapliczki słupowe w Wierzbnie, zespoły podworskie wraz z parkami w Danielowicach, Gostkowicach, Kucharach i Polwicy. W granicach gminy znajduje się także 489 udokumentowanych stanowisk archeologicznych.

Ponadto na terenie gminy wyznaczone są strefy ochronne:

- strefa „A” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym;
- strefa „B” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszary, na których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i całość stanowi wartość kulturową w skali lokalnej;
- strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego – obejmuje tereny harmonijnego współistnienia krajobrazu przyrodniczego z historyczną zabudową;
- strefa „OW” ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszary o stwierdzonej lub domniemanej zawartości ważnych reliktyw archeologicznych;
- strefa „W” ochrony konserwatorskiej – została wyznaczona dla obszarów kościołów wraz z cmentarzami przykościelnymi, a także stanowisk archeologicznych cechujących się własną formą krajobrazową;
- strefa „E” ochrony ekspozycji – obejmuje obszary stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych.

9. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

9.1. Struktura gospodarstw rolnych

Według analizy ewidencji gruntów i budynków na terenie gminy Domaniów funkcjonują 584 gospodarstwa rolne, położone na 3100 działkach, o łącznej powierzchni 7728,52 ha. Są to gospodarstwa indywidualne obejmujące grunty własne. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 13,23 ha, średnia liczba działek ewidencyjnych przypadająca na jedno gospodarstwo 5, a średnia powierzchnia działki 2,49 ha.

W strukturze ilościowej największej gospodarstw należy do grupy obszarowej od 1,00 do 4,99 ha – 281. Stanowi to 48,1% gospodarstw w gminie. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie obszarowej wynosi 2,47 ha.

Pod względem zajmowanej powierzchni przeważają gospodarstwa z grupy obszarowej powyżej 100,00 ha, których łączna powierzchnia – 2881,07 ha, co stanowi 37,3% całkowitej powierzchni gospodarstw gminy. Znaczny areal zajmują również gospodarstwa z grupy od 15,00 do 49,00 ha (1530,40 ha, 19,8%). Najmniejszy areal zajmują gospodarstwa z grup obszarowych od 1,00 do 4,99 ha – 692,94 ha oraz od 10,00 do 14,99 ha – 697,49 ha, co stanowi odpowiednio po 9,0% całkowitej powierzchni gospodarstw gminy.

Gospodarstw należących do różniczan, czyli osób spoza gminy, jest 88. Stanowi to 15,1% wszystkich gospodarstw rolnych w gminie. Gospodarstwa należące do różniczan łącznie zajmują obszar 966,18 ha, co stanowi 37,3% całkowitej powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa w gminie.

Indywidualne gospodarstwa rolne na terenie gminy Domaniów prowadzone są nie tylko w oparciu o grunty własne, ale także o grunty dzierżawione z zasobu KOWR i Gminy. Łącznie w całej gminie dzierżawionych jest 306,67 ha gruntów, z czego z zasobu KOWR dzierżawionych jest 289,92 ha, a Gminy 16,75 ha.

9.2. Struktura użytkowania gruntów i struktura użytków rolnych

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują grunty rolne, które zajmują 8897,50 ha, co stanowi 94,3% w stosunku do całego obszaru gminy. Drugim co do wielkości obszarem w strukturze użytkowania o największej powierzchni są grunty zabudowane i zurbanizowane, które zajmują 440,32 ha, a ich udział w powierzchni gminy wynosi 4,7%. Grunty leśne występują na obszarze 57,89 ha, co stanowi 0,6% powierzchni gminy. Grunty pod wodami zajmują 39,45 ha (0,4%), a tereny różne – 0,44 ha (0,01%).

Według ewidencji gruntów i budynków użytki rolne na terenie gminy zajmują powierzchnię 8868,56 ha, co stanowi 94,0% całkowitego arealu gminy. W strukturze użytków rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne – 8410,57 ha (89,1% użytków rolnych w gminie). Drugi co do wielkości obszar o areale 212,02 ha zajmują grunty rolne zabudowane, stanowi to 2,4% powierzchni użytków rolnych. Użytki zielone zajmują areal 180,68 ha, co stanowi 2,1%, z czego pastwiska to 1,2% (107,52 ha), a łąki 0,8%

(73,16 ha). Udział pozostałych użytków rolnych jak: sady, grunty pod stawami i rowami oraz grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych nie przekracza 1%.

Struktura użytków rolnych określona została na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na styczeń 2022 r.), jednak inwentaryzacja terenowa wykazała, że nastąpiły zmiany w sposobie użytkowania gruntów w stosunku do stanu ujawnionego w ewidencji gruntów i budynków. Największe zmiany w sposobie użytkowania gruntów dotyczą zaorania użytków zielonych. W całej gminie na grunty orne zamieniono 115,85 ha użytków zielonych, co stanowi 64,1% ich całkowitej powierzchni. Zaorane użytki zielone należą przede wszystkim do II klasy bonitacyjnej. Na porównywalną skalę nastąpiły również zmiany użytkowania poprzez zadarnienie gruntów ornych. Zadarniono porównywalny obszar 112,84 ha, lecz stanowiący jedynie 1,3% całkowitej powierzchni gruntów ornych w gminie. Ponadto inwentaryzacja terenowa wykazała, że grunty orne i użytki zielone o powierzchni 6,55 ha zostały porośnięte przez naturalną sukcesję. Sytuacja taka najczęściej występuje przy kompleksach leśnych, ciekach naturalnych i rowach. Naturalna sukcesja zajmuje najwięcej gruntów należących do II klasy bonitacyjnej gruntów ornych (1,46 ha) i V użytków zielonych (0,69 ha).

Pozostałe zmiany sposobu użytkowania gruntów występują na terenie gminy w mniejszej skali. Dotyczą one m. in.: terenów zabudowanych i zurbanizowanych niewykazanych w ewidencji gruntów i budynków (6,66 ha na gruntach ornych i 0,55 ha na użytkach zielonych). Ponadto niewielkie powierzchnie użytków zielonych (0,78 ha) i gruntów ornych (0,03 ha) zostały wyłączone z produkcji rolnej przez budowę zbiorników wodnych. Na terenie gminy występują również sady nie wykazane w ewidencji gruntów i budynków. Założono je na obszarze 30,58 ha gruntów ornych i 0,75 ha łąk i pastwisk

Na terenie gminy Domaniów występują nieużytki i użytki kopalne, które zostały zagospodarowane. Największe powierzchnie zajmują nieużytki użytkowane rolniczo, jako grunty orne – 9,75 ha oraz użytki zielone – 5,57 ha. Następne w kolejności zajmowanego areалу są nieużytki porośnięte przez naturalną sukcesję, zadrzewienia i zakrzaczenia – 2,14 ha. Część z nich została zmieniona na zbiorniki wodne – 1,70 ha. Pozostałe są zagospodarowane jako tereny zabudowane (0,04 ha). Wszystkie użytki kopalne występujące na obszarze gminy (0,67 ha) zostały przekształcone na grunty orne.

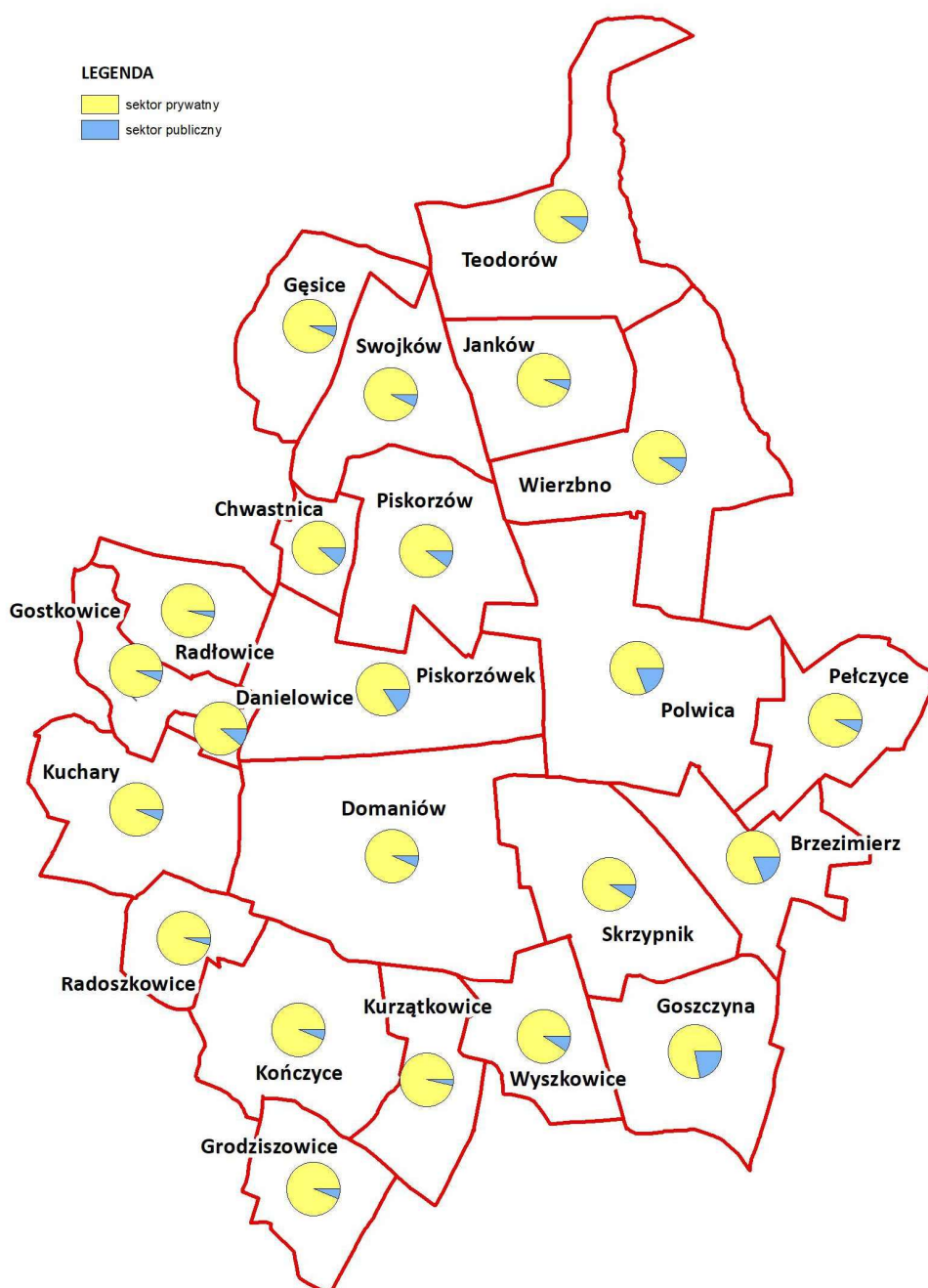
Poza zmianami w sposobie użytkowania gruntów inwentaryzacja terenowa ujawniła również odłogowanie użytków rolnych na powierzchni 19,57 ha. Odłogowane grunty orne zajmują powierzchnię 6,11 ha, a użytki zielone 13,46 ha. Udział gruntów odłogowanych w ogólnej powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych wynosi 0,23%. Pod względem bonitacji wśród odłogowanych gruntów ornych największą powierzchnię zajmują grunty klasy IVb – 2,69 ha, w przypadku użytków zielonych jest to klasa III – 6,20 ha.

9.3. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami w gminie Domaniów przeważa sektor prywatny nad sektorem publicznym. We władaniu sektora prywatnego znajduje się 8489,28 ha, co stanowi 90,0% ogólnej powierzchni gruntów w gminie. Na sektor prywatny składają się grunty: indywidualnych gospodarstw rolnych 7728,52 ha), osób fizycznych posiadających nieruchomości do 1 ha (222,76 ha), przedsiębiorstw i spółek rolnych

(197,83 ha), grunty parafii i związków wyznaniowych (109,67 ha), rolniczych spółdzielni produkcyjnych (194,49 ha) oraz pozostałych podmiotów (36,01 ha).

Grunty sektora publicznego natomiast zajmują powierzchnię 946,32 ha (10,0% ogólnej powierzchni gruntów w gminie). Zasób sektora publicznego tworzą grunty stanowiące własność: Gminy Domaniów (289,75 ha), Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (325,68 ha), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (26,05 ha), Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (32,73 ha), powiatu oławskiego (141,83 ha), województwa dolnośląskiego, będące we władaniu Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei (25,81 ha), Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (100,60 ha) oraz pozostałe stanowiące własność Skarbu Państwa (3,87 ha).

Rys. 3. Struktura władania gruntami w poszczególnych obrębach – sektor publiczny i prywatny

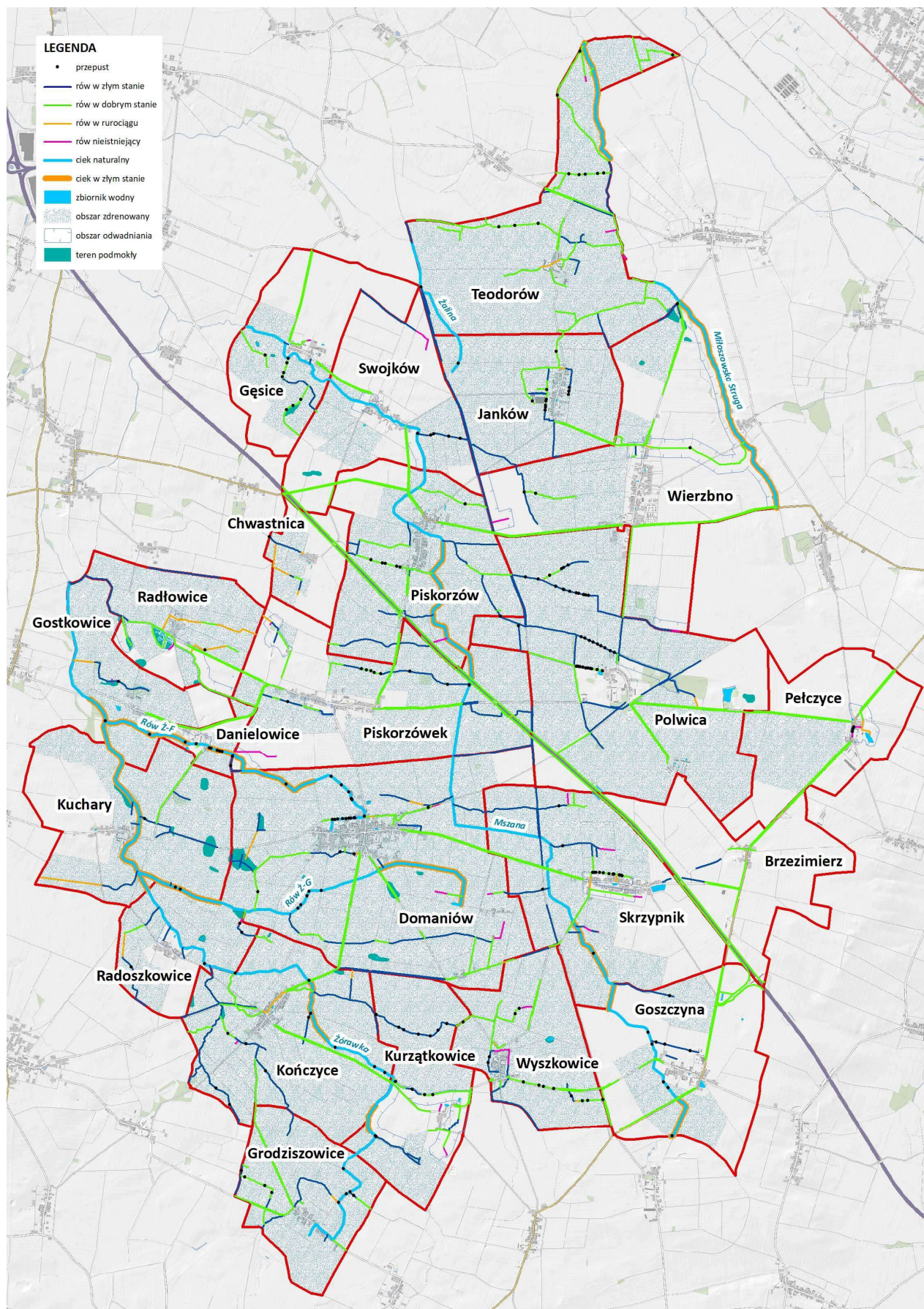
9.4. Stan cieków naturalnych oraz urządzeń melioracji wodnych

Sieć cieków naturalnych gminy Domaniów tworzą rzeki Żórawka i Mszana oraz mniejsze cieki naturalne takie jak: Miłoszowska Struga, Żalina oraz dwa bezimienne cieki oznaczone w ewidencji wód i urządzeń wodnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie jako Rów Ż-F i Rów Ż-G. Długość wszystkich cieków na terenie gminy wynosi 44,17 km. Wszystkimi ciekami na terenie gminy administruje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni we Wrocławiu. Inwentaryzacja terenowa wykazała, iż stan fragmentów cieków naturalnych, zwłaszcza w terenie rolniczym, nie jest zadowalający. Są one zarośnięte wysoką trawą, krzewami bądź zadrzewieniami, co powoduje miejscowe utrudnienia przepływu wód.

Łączna długość rowów na terenie całej gminy wynosi 227,52 km. W dobrym stanie technicznym znajduje się 141,43 km rowów, natomiast w złym 74,32 km. Inwentaryzacja terenowa wykazała, że część rowów została zaorana – 4,77 km. Dotyczy to rowów wykazanych w ewidencji gruntów i budynków jak i tych znajdujących się w ewidencji urządzeń melioracyjnych PGW WP we Wrocławiu. Niewielka część rowów znajduje się w rurociągu (7,01 km) i trudno stwierdzić ich stan techniczny. Podczas inwentaryzacji terenowej zaobserwowano, że część przepustów znajdujących się na rowach melioracyjnych i ciekach naturalnych jest w złym stanie technicznym. Wymagają one napraw, udroźnienia i odmulenia.

Na terenie gminy Domaniów występuje sieć drenarska. Według map Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie obszary zdrenowane zajmują powierzchnię 6589,29 ha. Wizja lokalna ujawniła występowanie terenów podmokłych na powierzchni 40,48 ha, są one elementem naturalnym i sprzyjającym środowisku przyrodniczemu ale utrudniają produkcję rolną. Najlepszą formą ich zagospodarowania rolniczego są użytki zielone.

Sieć wodną na terenie gminy, oprócz rowów melioracyjnych, uzupełniają także stawy i zbiorniki małej retencji. Są one zazwyczaj położone na gruntach prywatnych przy zabudowaniach lub w terenie rolnym. Ich łączna powierzchnia wynosi 13,41 ha, w tym nieujawnione w ewidencji gruntów i budynków zbiorniki zajmują powierzchnię 4,24 ha. Według inwentaryzacji terenowej część z nich jest w złym stanie technicznym, są pozarastane i zamulone.

Rys. 4. Cieki naturalne i urządzenia melioracji wodnych w gminie

9.5. Drogi transportu rolnego

Sieć dróg transportu rolnego na terenie gminy Domaniów tworzą: drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i gminne oraz nieujęte w żadnej kategorii dróg – drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. Łączna długość wszystkich dróg transportu rolnego wynosi 369,06 km. Przez obręby: Swojków, Chwastnica, Piskorzów, Piskorzówek, Polwica, Goszczyna i Brzezimierz przebiega autostrada A4. Jej całkowita długość w granicach gminy wynosi 10,60 km.

Inwentaryzacja terenowa pozwoliła stwierdzić, że 55,12 km dróg widniejących w ewidencji gruntów i budynków (14,9%) nie istnieje w terenie. Główną przyczyną tej sytuacji jest ich zaoranie i zagospodarowanie jako grunty orne lub użytki zielone.

Pod względem rodzaju nawierzchni w gminie Domaniów przeważają drogi o nawierzchni gruntowej, ich łączna długość wynosi 203,04 km, co stanowi 55,0%. Drogi o nawierzchni trwałej m.in. z: masy bitumicznej, bruku, kostki prefabrykowanej i płyt betonowych mają łączną długość 102,95 km, co stanowi 27,9% ogólnej długości dróg, w tym długość dróg asfaltowych wynosi 90,19 km (24,4%). Drogi o nawierzchni utwardzonej tłuczniem lub żwirem mają długość 8,12 km – 2,2% wszystkich dróg transportu rolnego.

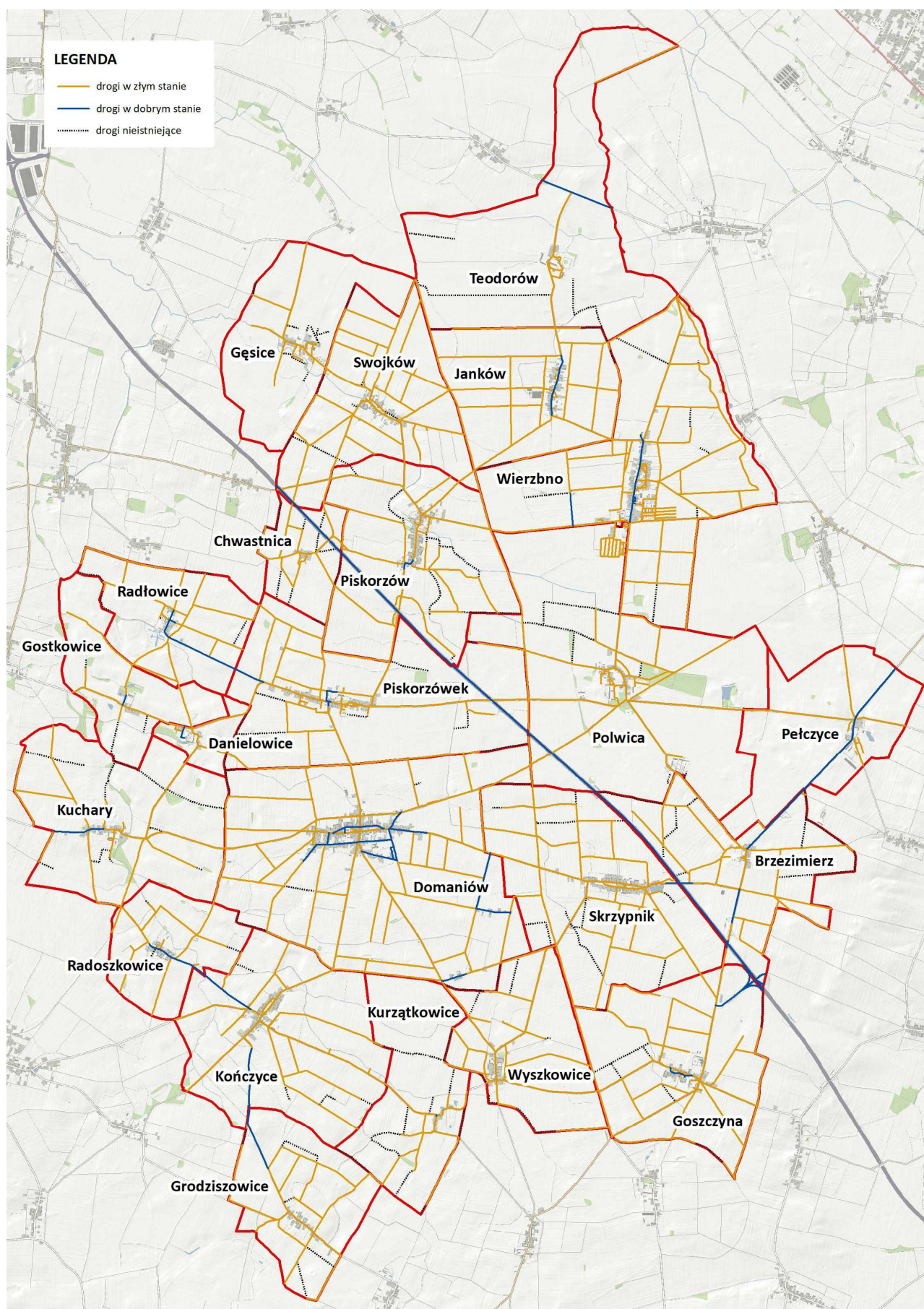
Z analizy stanu technicznego dróg wynika, iż w gminie Domaniów zdecydowanie przeważają drogi w złym stanie technicznym – 294,33 km, co stanowi 79,8% wszystkich dróg transportu rolnego. W większości są to drogi gruntowe, nieutwardzone – 203,04 km. Zły stan techniczny dotyczy również dróg o nawierzchni trwałej – 83,90 km oraz tłuczniowych i żwirowych – 8,12 km. Wśród dróg o złym stanie technicznym duży problem stanowią drogi nieprzejezdne, których łączna długość wynosi 9,79 km. Są one zarośnięte, zadrzewione lub zbyt wąskie, aby umożliwiały poruszanie się maszynami rolniczymi.

Fot. 1. Droga w złym stanie technicznym, obręb Janków

Fot. 2. Droga w dobrym stanie technicznym w obrębie Radłowice

Rys. 5. Stan techniczny sieci drogowej

10. INWESTYCJE ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH

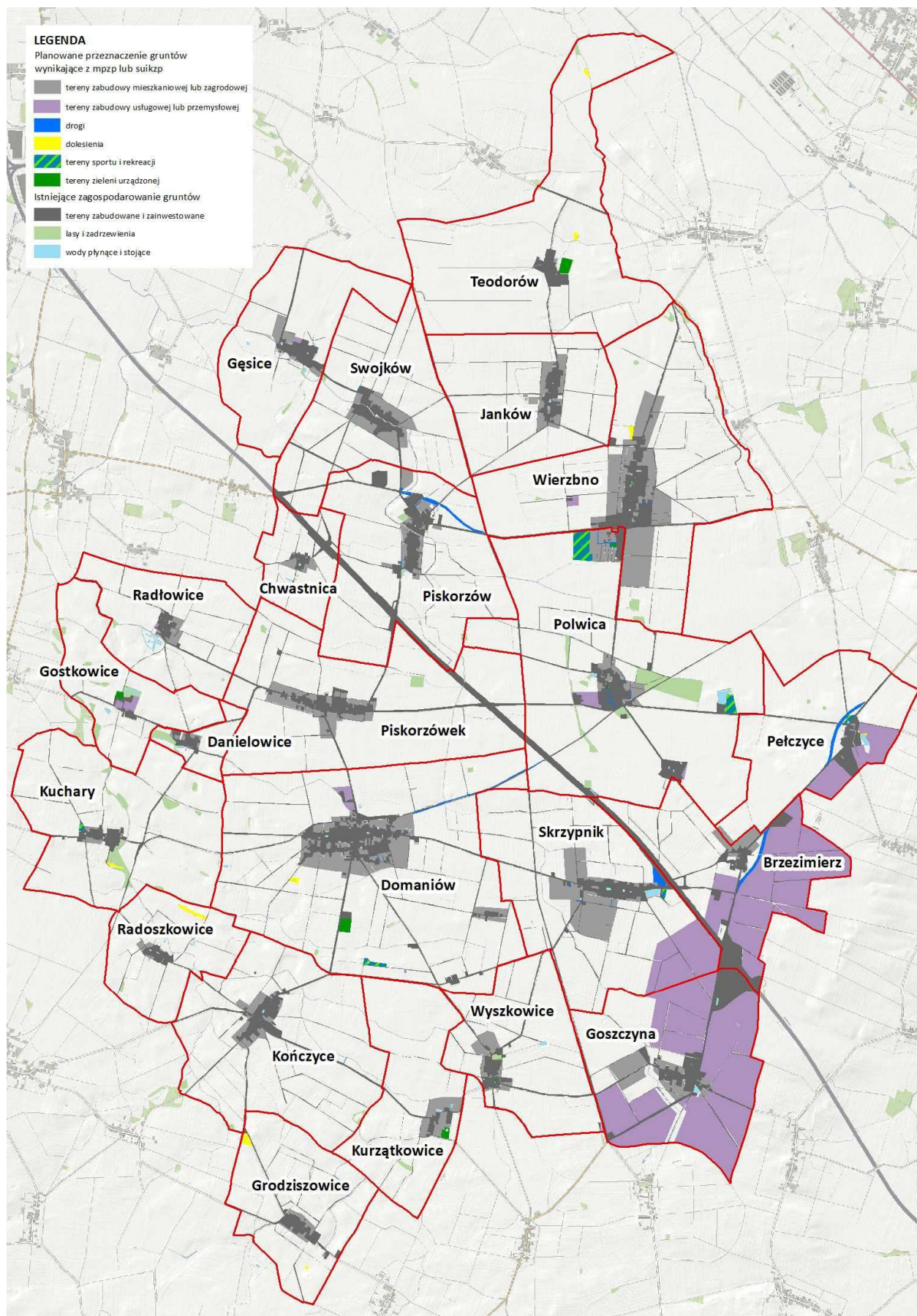
Obowiązującymi opracowaniami planistycznymi dla gminy Domaniów są: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla 12 wsi z lat 2007-2021. Pokrywają one cały obręb lub obejmują jedynie kilka działek. Dokumentem obowiązującym jest również studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Domaniów z 2001 roku, ze zmianami w latach 2010, 2014 i 2015.

Istniejące obszary zabudowane i zurbanizowane wg ewidencji gruntów i budynków zajmują powierzchnię 440,32 ha, co stanowi 4,7% całego obszaru gminy. Inwentaryzacja terenowa pozwoliła stwierdzić, że na terenie gminy powstały nowe tereny zabudowane i zurbanizowane, które nie zostały jeszcze wykazane w ewidencji gruntów i budynków – 7,25 ha. Wszystkie inwestycje istniejące w gminie zajmują zatem obszar o powierzchni 447,57 ha.

Analiza dokumentów planistycznych obowiązujących dla obszaru gminy, tj. mpzp dla poszczególnych obrębów i części działek oraz studium dla całej gminy, wykazała iż pod przyszłe planowane inwestycje planuje się wyłączyć 951,08 ha, co stanowi 10,1% wszystkich użytków rolnych.

Największy obszar – 521,76 ha planuje się przeznaczyć pod zabudowę usługową i produkcyjną. Tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną oraz zagrodową i mieszkaniowo-usługową zajmować będą w gminie powierzchnię 383,19 ha. W mpzp i suikzp zostały wyznaczone obszary pod tereny sportu, rekreacji oraz zieleni urządzonej, ich planowana powierzchnia wynosi 22,94 ha.

W powyższych opracowaniach planistycznych zostały również wyznaczone niewielkie tereny pod przyszłe dolesienia, które zajmować będą łącznie powierzchnię 6,75 ha w ośmiu obrębach. Na terenie gminy wskazano również tereny pod inwestycje drogowe (16,44 ha).

Rys. 6. Planowane inwestycje w gminie na podstawie opracowań planistycznych

11. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ

11.1. Infrastruktura techniczna

W gminie Domaniów zadaniami w zakresie dostawy wody i odbioru ścieków zajmuje się spółka gminna – Zakład Gospodarki Komunalnej. Sieć wodociągowa jest dobrze rozbudowana. Obsługuje ona wszystkie miejscowości, a jej długość wynosi 45,40 km. Zaopatrzenie w wodę większości obszaru gminy zapewniają dwa głębinowe ujęcia wody zlokalizowane w Domaniowie i Piskorzowie. Do wsi Goszczyna oraz Grodziszowice woda dostarczana jest z wodociągu grupowego z terenu gminy Wiązów.

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Domaniów nie jest uporządkowana. Sieć kanalizacyjna, obejmuje jedynie fragmenty wsi Domaniów i Wierzbno, gdzie znajdują się mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. W Domaniowie sieć kanalizacyjna o długości 1,7 km obsługuje jedynie budynki szkoły i ośrodka zdrowia oraz budynek, w którym mieszczą się remiza OSP i świetlica wiejska. W Wierzbnie ścieki odprowadzane są jedynie z osiedla budynków wielorodzinnych siecią o długości 2,3 km. Gospodarstwa domowe, które nie mają dostępu do kanalizacji odprowadzają nieczystości do okresowo opróżnianych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy Domaniów nie występuje sieć gazowa. Najbliższy gazociąg niskiego ciśnienia przebiega nieopodal granicy gmin Domaniów i Oława, a stacja redukcyjna zlokalizowana jest w okolicy miejscowości Kurów w gminie Wiązów.

Wszystkie wsie na terenie gminy są zelektryfikowane. Za dostawy energii odpowiedzialna jest spółka Tauron. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia – 400 kV (relacji Dobrzeń – Pasikurówice). Ponadto w obrębie Piskorzów powstała w ostatnim czasie elektrownia fotowoltaiczna o łącznej mocy zainstalowanej 1,979 MW.

Sieć telekomunikacyjna jest dobrze rozwinięta. Mieszkańcy korzystają z sieci stacjonarnej oraz komórkowej, a także posiadają dostęp do Internetu.

Na terenie gminy Domaniów nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. Do kwietnia 2004 r. użytkowane było tymczasowe, gminne wysypisko zlokalizowane na działkach nr 4/3 i 4/4 w obrębie Gostkowice, przy drodze Piskorzówek – Danielowice. Gospodarka odpadami prowadzona jest poprzez zbiórkę selektywną. Za odbiór odpadów odpowiada gminny Zakład Gospodarki Komunalnej. Odpady niesegregowane są zagospodarowywane w Zakładzie Gospodarowania Odpadami w miejscowości Gać w gminie Oława. W miejscowości Godzikowice pod Oławą funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego właściciele nieruchomości z terenu gminy Domaniów mogą oddać odpady komunalne zebrane w sposób selektywny. Jednak pomimo to, podczas inwentaryzacji terenowej napotkano na kilka miejsc nielegalnego składowania odpadów.

11.2. Infrastruktura społeczna

Głównym ośrodkiem infrastruktury społecznej jest wieś Domaniów, a pozostałe miejscowości wyposażone są w jej podstawowe elementy.

Za prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy odpowiedzialna jest jednostka organizacyjna Centrum Kultury i Czytelnictwa Gminy Domaniów. Do jej zadań należy zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury, głównie poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do materiałów bibliotecznych. Działalność Centrum Kultury i Czytelnictwa prowadzona jest w dwóch nowopowstałych budynkach użyteczności publicznej w Domaniowie i Wierzbnie, a także w świetlicach wiejskich.

Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą siecią placówek oświatowo-wychowawczych. Na jej terenie funkcjonują dwa przedszkola publiczne w Polwicy i Danielowicach oraz dwie, zarządzane przez samorząd szkoły podstawowe w Domaniowie i Wierzbnie. We wsi Goszczyna zlokalizowana jest trzecia szkoła podstawowa, którą prowadzi fundacja. W Domaniowie funkcjonuje niepubliczny żłobek pod nazwą Klub Malucha.

Fot. 3. Szkoła w Domaniowie

Fot. 4. Przedszkole publiczne w Danielowicach

W obrębach: Domaniów, Gęsić, Goszczyna, Grodziszowice, Janków, Kończyce, Piskorzów, Piskorzówek, Polwica, Skrzypnik, Swojków, Teodorów i Wyszkowice funkcjonują świetlice wiejskie. Wszystkie obiekty są w dobrym stanie technicznym. Kilka z nich mieści się w zaadaptowanych częściach innych budynków, a pozostałe to nowe, wolnostojące obiekty. We wsiach, gdzie nie ma świetlic, urządzono place wiejskie z zadaszonymi wiatami do organizacji różnego rodzaju imprez. Ponadto w dwóch miejscowościach gminy znajdują się niewielkie publiczne tereny parkowe, gdzie mieszkańcy mogą wypoczywać na świeżym powietrzu. Są one zlokalizowane we wsiach Wyszkowice i Polwica.

Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną na terenie gminy stanowią dwie sale sportowe w Domaniowie i Wierzbnie oraz znajdujące się w 15 obrębach boiska sportowe. Przy trzech z nich w Domaniowie, Swojkowie i Wierzbnie działają kluby sportowe. Ponadto niemal we wszystkich obrębach znajdują się place zabaw oraz urządzenia siłowni plenerowych.

Na terenie gminy Domaniów brak jest posterunku policji, o utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego dba Komenda Powiatowa Policji w Oławie. Z kolei za bezpieczeństwo mieszkańców w zakresie prewencji i walki z pożarami oraz innymi zagrożeniami zdrowia i życia ludzkiego odpowiadają Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Oławie oraz dwie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w Domaniowie i Wierzbnie.

Podstawową opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewniają trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej zlokalizowane w Domaniowie, Goszczynie i Wierzbnie. W budynku ośrodka zdrowia w Wierzbnie funkcjonuje apteka. Specjalistyczną pomoc medyczną mieszkańcy gminy mogą uzyskać w szpitalu powiatowym w Oławie oraz szpitalach we Wrocławiu. Sytuacja dostępności pomocy medycznej jest dobra i umożliwia dotarcie do każdego sołectwa.

Gmina Domaniów należy do Lokalnej Grupy Działania "Lider A4", która zajmuje się realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju. Jej głównymi celami są m. in.: działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem należytej ochrony oraz promocji środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych oraz równości szans, a także aktywizowanie ludności wiejskiej i promocja gmin położonych na obszarze działania LGD.

11.3. Infrastruktura turystyczna

Obszar gminy Domaniów posiada niktłe walory umożliwiające rozwój rekreacji i turystyki. Cechuje go monotonny, równinny krajobraz oraz bardzo niska lesistość. Występują tu, co prawda obiekty o wartości historycznej, w postaci kilku zabytkowych pałaców, parków, kościołów, kapliczek i krzyży pokutnych, ale nie stanowią one wystarczająco atrakcyjnej oferty turystycznej mogącej przyciągnąć wielu zwiedzających.

Przez obszar gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne. Są to szlak kulturowy Droga Świętego Jakuba Via Regia i towarzyszący mu szlak rowerowy o tej samej nazwie i przebiegu. Na terenie gminy mają one długość 1,58 km i prowadzą drogami gminnymi przez obręb Pełczyce. Ponadto w 2015 roku, w dawnym parku pałacowym, przy przedszkolu w Danielowicach została urządzona ścieżka przyrodnicza "Zielony Zakątek". Wśród starodrzewu wytyczono zwirowe ścieżki z ławkami oraz zamontowano tablice edukacyjne.

We wschodniej części obrębu Polwica znajduje się zbiornik wodny, potocznie zwany Bajkałem. Na jego brzegach występują elementy zagospodarowania turystycznego w postaci pomostów oraz zadaszeń z ławkami i stołami. Zbiornik ten jest wykorzystywany do celów rekreacyjnych oraz jako łowisko wędkarskie.

Baza noclegowo-żywieniowa jest bardzo słabo rozwinięta. Na terenie gminy obecnie działa jedynie jeden obiekt gastronomiczny – Pizzeria Mikado w Gostkowicach oferująca dania kuchni włoskiej. Przy lokalu działa również małe Muzeum "Samych Swoich" dotyczące bohaterów serii filmów Sylwestra Chęcińskiego o tym samym tytule. Brak rozwoju bazy noclegowej wynika z bardzo niskiego potencjału turystycznego gminy oraz jej bliskiego położenia w stosunku do większych ośrodków miejskich.

12. USTALENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów składa się z dwóch części. Pierwsza część to analiza i diagnoza stanu istniejącego, na którą składają się informacje dotyczące środowiska przyrodniczego gminy oraz organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Drugą część stanowią ustalenia, w których wskazano i omówiono zabiegi urządzeniowo-rolne, głównie w zakresie poprawy warunków wodnych, infrastruktury drogowej, produkcji rolniczej, kształtowania krajobrazu. Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów nie wprowadza konkretnych działań na terenie gminy służących przekształceniu środowiska. Stanowi ona jedynie propozycję rozwiązań w celu poprawy warunków wodnych, przestrzennej organizacji gospodarstw rolnych, kształtowania krajobrazu naturalnego i ochrony przyrody. Proponowane prace urządzeniowo-rolne dla poszczególnych obszarów w większości nie wprowadzają nowych funkcji do środowiska. Wskazują one prace jakie należy wykonać, aby odtworzyć i przywrócić elementy środowiska do stanu pierwotnego, który wskutek wieloletnich zaniedbań uległ pogorszeniu, degradacji, a gospodarowanie na gruntach rolnych stało się bardziej efektywne. Zawarte w niniejszym opracowaniu ustalenia dotyczące wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych dla poszczególnych wsi powinny być pomocne i wykorzystane przez Wójta oraz Radę Gminy w zakresie przygotowania opracowań programowych, planistycznych i projektowych oraz tworzenia budżetu gminy w poszczególnych latach, jak również w ubieganiu się o dofinansowanie ze źródeł krajowych oraz unijnych. Ustalenia Aktualizacji planu powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy i poszczególnych wsi.

Rodzaje proponowanych zabiegów urządzeniowo-rolnych:

- poprawa warunków wodnych poprzez prace na ciekach naturalnych i rowach, głównie konserwacyjne, a także odbudowa zbiorników wodnych,
- zagospodarowanie odłogowanych gruntów ornych i użytków zielonych – przywrócenie produktywności rolniczej części gruntów odłogowanych,
- rekultywacja nieużytków i byłych użytków kopalnych,
- planowana infrastruktura turystyczno-rekreacyjna,
- przebudowa i budowa dróg transportu rolnego,
- planowane zadrzewienia liniowe wzdłuż dróg,
- dostosowanie użytkowania do warunków naturalnych (przywrócenie użytków zielonych),
- scalenia gruntów.

Proponowane prace urządzeniowo-rolne dla poszczególnych obszarów zostały przedstawione w Tabeli 1. Część planowanych przedsięwzięć została przeniesiona z istniejących opracowań planistycznych i studialnych wykonanych dla obszaru gminy przez inne podmioty. Mając na uwadze spójność dokumentów, ich wzajemne powiązanie i wspólne cele dotyczące gminy Domaniów, ustalenia te zostały włączone do Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego i przeanalizowane, ale nie są one przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko. Studium oraz plany miejscowe dla gminy Domaniów miały wykonane prognozy oddziaływania na środowisko.

III. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN ŚRODOWISKA

1. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Ustalenia zawarte w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów mają na celu kształtowanie krajobrazu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym: ochronę walorów przyrodniczych i bioróżnorodności, poprawę warunków wodnych i glebowych, poprawę struktury bilansu wodnego obszarów rolniczych oraz stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych.

Niezrealizowanie ustaleń Aktualizacji może przyczynić się do pogorszenia stanu środowiska i spowodować następujące potencjalne zmiany:

- pogorszenie jakości gleb, wzrost ich zakwaszenia, utratę kultury rolnej gleb oraz pogorszenie warunków uprawy roli poprzez dalsze odłogowanie gruntów oraz postępujące zarastanie łąk;
- rozprzestrzenianie się roślin niepożądanych w uprawach rolnych sąsiadujących z gruntami odłogowanymi i zwiększenie ilości stosowanych środków ochrony roślin;
- poruszanie się sprzętu rolniczego po łąkach i pastwiskach oraz gruntach ornych wskutek nieprzejezdności dróg transportu rolnego oraz zwiększenie ilości odłogów wskutek braku dostępności dla sprzętu rolniczego;
- brak poprawy stanu technicznego dróg może przyczynić się również do pogorszenia organizacji prac polowych, w tym obniżenie efektywności produkcji rolnej wskutek wydłużania czasu dojazdu do pól uprawnych;
- zły stan techniczny dróg może także utrudnić dostęp do uprawiania turystyki rowerowej i innych form aktywności ruchowej;
- pogorszenie warunków wodnych, które może być spowodowane brakiem konserwacji cieków naturalnych i rowów melioracyjnych, niefunkcjonalnością i dewastacją sieci drenarskich;
- zwiększenie zagrożenia powodziowego wskutek nieprzeprowadzenia prac regulacyjnych i konserwujących na ciekach naturalnych i rowach melioracyjnych;
- obniżenie walorów krajobrazu rolniczego i kulturowego, które może być spowodowane zwiększaniem się powierzchni gruntów odłogowanych, złym stanem dróg służących do transportu rolnego, brakiem konserwacji cieków i rowów, brakiem renowacji obiektów zabytkowych, ale także brakiem nowych nasadzeń wzdłuż dróg.

Rodzaj i zakres prac urządzeniowo-rolnych proponowanych w Aktualizacji

Tabela 1

Lp.	Obręb	zagospodarowanie gruntów odlogowanych w kierunku rolnym	konserwacja cieków naturalnych	prace z zakresu melioracji			rekultywacja nieużytków w kierunku leśnym	dostosowanie użytkowania do warunków przyrodniczych (przywrośnienie użytków zielonych)	utrzymanie istniejących użytków zielonych	zadrzewienia liniowe	przebudowa drog	budowa drog	scalanie gruntów	uporządko- wanie miejsc	prace z zakresu infrastruktury turystycznej	
				konserwacja rówów	odbudowa rówów	odbudowa zbiornika wodnego		ha	ha	km	km	km	ha	liczba	planowane miejsc	odpoczynku
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Brzezimierz	-	-	0,64	-	-	-	-	-	6,35	8,93	-	-	-	-	-
2	Chwałstnica	-	-	0,64	-	2	-	-	-	2,67	3,43	-	-	1	-	-
3	Danielowice	-	0,72	-	-	-	-	2,46	-	0,48	1,70	-	-	-	-	-
4	Domaniów	-	2,50	8,25	-	1	-	1,79	-	14,61	21,98	0,02	872,03	-	-	-
5	Gęśce	-	-	0,78	-	3	-	-	-	0,65	2,46	-	-	-	-	-
6	Gostkowice	-	1,76	1,22	-	1	3,53	9,96	-	3,07	2,66	-	-	1	-	-
7	Goszczyzna	-	0,94	1,43	-	3	-	-	-	5,27	8,46	-	-	-	-	-
8	Grodziszowice	-	-	1,66	-	-	-	2,71	-	6,59	5,27	0,21	-	-	-	-
9	Janów	-	-	5,10	-	-	-	-	-	8,94	11,82	-	-	-	-	-
10	Kończyce	-	0,84	6,50	-	-	-	5,30	-	6,94	7,13	-	-	-	-	-
11	Kuchary	-	3,11	1,85	-	-	-	5,90	-	9,32	7,16	0,07	-	-	1	-
12	Kurzątkowice	-	0,36	1,80	-	-	-	-	-	1,49	2,68	-	-	-	-	-
13	Pelczyce	-	-	-	-	1	-	-	-	4,66	2,15	-	-	1	-	-
14	Piskorzów	-	1,78	4,11	-	1	-	1,83	-	6,84	9,24	-	426,59	-	-	-
15	Piskorzówek	-	0,62	3,79	-	-	0,29	-	-	8,69	12,28	-	-	-	-	-
16	Polwica	0,56	-	7,50	-	2	-	-	-	9,16	10,61	-	-	1	1	-
17	Radłowice	-	-	1,01	-	1	-	-	-	1,13	2,80	0,21	-	-	-	-
18	Radoszkowice	-	-	1,75	0,12	-	-	3,61	-	5,53	2,82	-	-	-	-	-
19	Skrzypnik	-	0,82	2,85	0,12	1	-	-	-	7,07	12,69	-	497,50	-	-	-
20	Swojków	-	-	1,55	-	-	-	0,36	-	9,02	9,17	-	-	1	-	-
21	Teodorów	0,27	1,61	2,58	-	-	-	-	-	6,38	2,47	-	-	1	-	-
22	Wierzbno	10,71	3,08	1,85	-	-	0,57	0,66	32,25	14,74	9,64	-	632,39	1	-	-
23	Wyszkowice	-	-	2,10	0,16	2	-	-	-	2,00	6,05	0,11	-	-	-	-
Ogółem		11,54	18,14	58,96	0,40	18	4,39	34,58	32,35	141,60	163,60	0,62	2428,51	7	2	2

Źródło: opracowanie własne

2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Najważniejszymi problemami w zakresie ochrony środowiska w gminie Domaniów są:

- niedostateczne wyposażenie gminy w sieć kanalizacyjną – gmina jest tylko częściowo skanalizowana. Sieć kanalizacyjna obejmuje jedynie fragmenty wsi Domaniów i Wierzbno. Mieszkańcy pozostałych wsi odprowadzają nieczystości do przydomowych oczyszczalni lub bezodpływowych zbiorników, które często są w złym stanie technicznym. Zbiorniki są nieszczelne, powodując przedostawanie się nieczystości do gleby i wód gruntowych, co przyczynia się do degradacji środowiska;
- niedrożność rowów melioracyjnych – brak konserwacji rowów melioracyjnych prowadzi do ich zarastania i zamulania, co powoduje pogorszenie warunków przepływu wody;
- zły stan dróg transportu rolnego – powoduje dłuższy przejazd drogami i konieczność częstego hamowania pojazdów poruszających się po nich, przez co emisja spalin do środowiska jest większa;
- występowanie gruntów odłogowanych oraz zadrzewień i zakrzaczeń nie ujętych w ewidencji gruntów i budynków – zjawisko to powoduje utratę wartości produkcyjnych gleb, zwiększając się ich zakwaszenie oraz utratę walorów przyrodniczo-krajobrazowych;
- występowanie 7 miejsc, gdzie nielegalnie wyrzucane są odpady – w Chwastnicy, Gostkowicach, Pełczycach, Polwicy, Swojkowie, Teodorowie oraz Wierzbnie.

3. OCENA WPŁYWU PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH NA ELEMENTY ŚRODOWISKA

Ocena oddziaływania poszczególnych prac na środowisko polega na określeniu jaki wpływ, na poszczególne elementy środowiska, będzie mieć ich realizacja. Do tej oceny posłużono się skalą zdefiniowaną następująco::

- pozytywny wpływ (P) – działania wpływające korzystnie na dany element środowiska,
- pozytywny z elementami negatywnego (PN) – działania, w których korzyści środowiskowe jednoznacznie przeważają nad ewentualnymi skutkami negatywnymi,
- negatywny (N) – działania niosące ze sobą negatywny wpływ na środowisko,
- obojętny (O) – działania mające zasięg lokalny, a ich wpływ na środowisko będzie niewielki, trudno określić czy to działanie będzie mieć wpływ pozytywny czy negatywny, ich wpływ nie pogorszy ani nie polepszy danego elementu środowiska,
- brak wpływu na środowisko (-) – działania, które nie występuje na danym komponencie środowiska lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Omawiane prace urządzeniowo-rolne w skali całej gminy należy ocenić jako zdecydowanie przyjazne środowisku. Zapewniają one zachowanie walorów środowiskowych, a nawet je zwiększają uwzględniając jednocześnie zasadę zrównoważonego rozwoju.

Ocena oddziaływania na środowisko poszczególnych prac zaproponowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów zawarta jest w Tabeli 2.

Rzeczywisty wpływ na środowisko prac urządzeniowo-rolnych zależy będzie m.in. od ilości projektów, które będą wdrażane w ramach poszczególnych działań, od ich zakresu czy sposobu uwzględnienia w nich zasad ochrony środowiska, a także od ich lokalizacji. Takich kwestii Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego nie jest w stanie przewidzieć, ponieważ realizacja prac zależy będzie od jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych podejmujących decyzję lub przygotowujących wnioski o wsparcie finansowe dla zaproponowanych prac, od indywidualnych decyzji rolników lub organizacji pozarządowych. Realizacja ustaleń planu uzależniona będzie również od dostępnych środków finansowych, w tym także zabezpieczenia funduszy własnych czy możliwości pokrycia niezbędnych wydatków do czasu ich zrefundowania.

4. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH

Proponowane prace urządzeniowo-rolne będą oddziaływać na elementy środowiska w różny sposób: długoterminowo, krótkoterminowo, pośrednio lub bezpośrednio. Ich intensywność będzie uzależniona od skali przedsięwzięcia.

4.1. Prace na ciekach naturalnych

Ze względu na zły stan techniczny fragmentów cieków naturalnych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano 18,14 km cieków wymagających przeprowadzenia prac regulacyjnych i konserwacyjnych. Są to cieki, które w terenach zabudowanych stwarzają zagrożenie powodziowe, a ich stan wpływa na pogorszenie warunków odpływu wody. Również przepusty oraz mosty zlokalizowane na tych ciekach wymagają prac remontowych. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Konserwacja cieków spowoduje lepszy odpływ wody z terenu, przez co nastąpi zmniejszenie zagrożenia powodziowego na terenie gminy. Również odbudowa przepustów i mostów poprawi bezpieczeństwo w czasie wyższych stanów wód;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleba** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Poprawa stanu technicznego oraz drożności cieków naturalnych spowoduje lepsze odprowadzenie wody z przyległego terenu. Nastąpi również poprawa warunków powietrzno-wodnych gleb położonych bezpośrednio przy ciekach;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Prace z zakresu konserwacji cieków naturalnych będą polegały na usunięciu pojedynczych drzew

i krzewów, które rosną w korycie rzeki i ograniczają swobodny przepływ wody, a także na zmniejszeniu porostu traw. Dlatego wpływ krótkoterminowy może być negatywny. Nie wpłynie to jednak znacząco długoterminowo na skład i ilość gatunków roślin oraz zwierząt występujących w korytach rzek, a tym bardziej na wielkopowierzchniowe kompleksy roślinności;

- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Regulacja i konserwacja cieków wpłynie korzystnie na poprawę walorów krajobrazowych gminy;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Prace z zakresu konserwacji cieków naturalnych wpłyną na zmniejszenie zagrożenia powodziowego na terenie gminy, a to pośrednio wpłynie na ochronę zabytków;
- **ludność** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Prace z zakresu regulacji i konserwacji cieków spowodują zmniejszenie zagrożenia powodziowego, a wyczyszczenie cieków poprawi stan prowadzonych wód. Rolnicy skorzystają z uregulowania warunków wodnych, co przyczyni się do lepszej organizacji prac polowych;
- **dobra materialne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Regulacja cieków zmniejszy zagrożenie powodziowe gminy i ograniczy straty spowodowane wysokimi stanami wód.

4.2. Prace na rowach melioracyjnych

W gminie Domaniów przeprowadzenia prac poprawiających drożność rowów melioracyjnych wymaga sieć o łącznej długości 58,96 km rowów, natomiast całkowitego odtworzenia wymaga 0,40 km zaoranych rowów. Równolegle z pracami konserwacyjnymi powinny być realizowane prace remontowe przepustów. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Udrożnienie rowów spowoduje lepsze odprowadzenie wody z terenu, a to wpłynie na zmniejszenie zagrożenia lokalnymi podtopieniami i podmokłościami. Odpowiedni odpływ wody z rowów ograniczy gromadzenie się materii organicznej i kwasów próchnicowych w korytach przez co nastąpi poprawa jakości wody w rowach melioracyjnych;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Poprawa stanu technicznego rowów melioracyjnych spowoduje regulację stosunków powietrzno-wodnych gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny. W bezpośredniej odległości od rowów nastąpi zwiększenie wilgotności powietrza, poprzez większe parowanie, ale będzie to miało miejsce w niewielkiej odległości, a oddziaływanie będzie znikome;

- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Prace polegające na konserwacji rowów melioracyjnych mogą wpłynąć krótkoterminowo negatywnie na bioróżnorodność, natomiast w perspektywie długoterminowej nastąpi odtworzenie stanu naturalnego środowiska i wpływ będzie pozytywny;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Oczyszczone rowy melioracyjne poprawią walory krajobrazowe gminy;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Udrożnienie rowów wpłynie na zmniejszenie zagrożenia powodziowego na terenie gminy, a to pośrednio wpłynie na ochronę zabytków;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Nastąpi poprawa warunków powietrzno-wodnych przyległego obszaru, przez co organizacja prac polowych będzie lepsza. Konserwacja rowów pomoże również w lepszym oczyszczaniu wód z nieczystości. Przyczyni się to do poprawy warunków bytowania, odpoczynku ludzi i polepszenia ich samopoczucia;
- **dobra materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Poprawa drożności rowów melioracyjnych wpłynie na lepsze odprowadzenie wody z obszaru gminy, zmniejszenie zagrożenia powodziowego, a to wpłynie pozytywnie na mienie mieszkańców gminy.

4.3. Odbudowa zbiorników wodnych

Na terenie gminy znajduje się 18 zbiorników wodnych, które ze względu na swój zły stan techniczny wskazano do odbudowy. Łącznie zajmują one powierzchnię 3,41 ha i położone są w 11 obrębach. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. W wyniku odbudowy nastąpi poprawa jakości wody i lokalne zwiększenie retencji wodnej;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. W sąsiedztwie zbiorników wodnych nastąpi poprawa stosunków powietrzno-wodnych terenu, a przez to poprawa jakości gleb;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Odbudowa zbiorników wodnych wpłynie na poprawę mikroklimatu w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Odbudowa zbiorników wodnych w perspektywie krótkoterminowej może wpłynąć negatywnie

- na bioróżnorodność środowiska. Długoterminowo nastąpi jednak naturalne wzbogacenie środowiska roślinnego i zwierzęcego, dlatego wpływ będzie pozytywny;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
 - **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Odbudowane zbiorniki wodne wpłyną na poprawę walorów krajobrazowych gminy;
 - **zabytki i obiekty kulturowe** – pozytywny. Jeden spośród zbiorników wodnych, które zostały wskazane do odbudowy znajduje się w granicach zabytkowego parku w Gostkowicach. Stanowi on element składowy tego założenia, a jego rewitalizacja wpłynie pozytywnie na ten cenny kulturowo obiekt;
 - **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Odbudowa zbiorników wodnych, a zwłaszcza stawów w centrum wsi Goszczyna, Polwica i Skrzypnik, wpłynie na poprawę walorów estetycznych gminy, a tym samym na samopoczucie mieszkańców i osób przebywających w gminie;
 - **dobro materialne** – brak wpływu.

4.4. Przebudowa dróg transportu rolnego

W Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów do przebudowy wskazanych zostało 163,60 km dróg transportu rolnego. Przebudowa dotyczyć będzie głównie dróg istniejących w terenie i będzie polegać na poprawie stanu technicznego poprzez wymianę nawierzchni. Niewielka część z dróg wytypowanych do przebudowy jest zaorana, nieistniejąca w terenie – 5,09 km. Realizacja inwestycji z zakresu modernizacji dróg powinna być poprzedzona szczegółowymi projektami technicznymi, które szeroko uwzględnią warunki terenowe, walory przyrodnicze, krajobrazowe i obecne kierunki produkcji rolnej. Należy mieć również na uwadze, że inwestycje dotyczące przebudowy dróg winny mieć wykonane oceny oddziaływania na środowisko. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Wraz z przebudową dróg nastąpi budowa nowych lub konserwacja istniejących rowów odwadniających jezdnię drogi. Nastąpi również poprawa drożności przepustów na rowach;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – obojętny. Przebudowa dróg nie wpłynie długotrwale na jakość gleb, natomiast krótkotrwale oddziaływanie związane jest z zajęciem części gruntów bezpośrednio przyległych do dróg, ponieważ będzie to miejsce składowania materiałów czy poruszania się maszyn budowlanych;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. W wyniku przebudowy dróg nastąpi zmniejszenie emisji spalin do środowiska poprzez zapewnienie płynnego przejazdu maszynom rolniczym, bez konieczności częstego hamowania, a to wpłynie na poprawę jakości powietrza atmosferycznego;

- **klimat** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. W wyniku modernizacji nawierzchni dróg nastąpi poprawa warunków przemieszczania się sprzętem rolniczym i krótszego czasu wykonywania prac polowych (np. zwożenia plonów), a w związku z tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń (spalin) do powietrza z transportu rolnego. Dodatkowo dzięki wprowadzeniu nowych zadrzewień wzdłuż przebudowanych dróg nastąpi ograniczenie nasłonecznienia i prędkości wiatru, a co za tym idzie poprawa lokalnych warunków wilgotnościowych i klimatycznych;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Przebudowa dróg spowoduje zmniejszenie poziomu hałasu i ilości spalin emitowanych do atmosfery, a to wpłynie pozytywnie na żyjące w środowisku rośliny i zwierzęta. Jednak modernizacja dróg, poprzez budowę rowów przydrożnych, spowoduje również zmianę stosunków wodnych obszaru przyległego, a tym samym – zmianę warunków życia roślin i zwierząt na obszarze przyległym do dróg;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – obojętny;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Modernizacja dróg zapewni lepszy dojazd do obiektów zabytkowych, a przez to poprawi się ich dostępność dla turystów;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Przebudowa dróg spowoduje zmniejszenie poziomu hałasu oraz emisję spalin do środowiska, co wpłynie pozytywnie na zdrowie i samopoczucie ludzi przebywających na terenie gminy. Przebudowane drogi będą służyły mieszkańcom i turystom również jako trasy do jazdy rowerem, co także wpłynie pozytywnie na ich zdrowie;
- **dobro materialne** – pozytywny. Zmiana nawierzchni dróg spowoduje zwiększenie płynności jazdy maszynami rolniczymi. Przełoży się to na skrócenie czasu przejazdu oraz zmniejszenie kosztów, poprzez mniejsze zużycie sprzętu i oszczędność paliwa.

4.5. Budowa dróg transportu rolnego

W celu uzupełnienia istniejącej sieci drogowej i ułatwienia korzystania z dróg w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano 5 odcinków dróg do budowy o łącznej długości 0,62 km. Propozycja budowy odcinków dróg wynika z potrzeby zapewnienia połączenia istniejących dróg transportu rolnego oraz opracowań planistycznych i konsultacji z przedstawicielami Gminy. Potrzebę budowy nowych odcinków dróg wskazano w 5 obrębach. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Planowane do budowy odcinki dróg będą wyposażone w systemy odwadniające, ich powstanie wpłynie pozytywnie na wody powierzchniowe przyległego terenu;
- **wody podziemne** – obojętny;

- **gleby** – pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. Wraz z budową dróg mogą powstać rowy odwadniające jezdnię, nastąpi poprawa warunków powietrzno-wodnych obszaru przyległego. Wpłynie to pozytywnie na gleby. W skutek budowy dróg nastąpi, natomiast zmiana przeznaczenia gruntów na pas drogowy, zostanie zastosowany nowy materiał nawierzchni (słabo- lub nieprzepuszczalny), przez co nastąpi zniekształcenie jej struktury w wyniku zagęszczenia gleb. Jednak będzie to miało miejsce tylko w bezpośrednim otoczeniu nowych odcinków dróg;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. W wyniku budowy odcinków dróg łączących istniejące drogi transportu rolnego nastąpi skrócenie czasu przejazdu maszynami rolniczymi oraz brak konieczności częstego hamowania. Zmniejszy się zatem hałas i emisja spalin do atmosfery;
- **klimat** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. W wyniku budowy dróg nastąpi poprawa warunków przemieszczania się sprzętem rolniczym i krótszego czasu wykonywania prac polowych (np. zwożenia plonów), a w związku z tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń (spalin) do powietrza z transportu rolnego. Dodatkowo dzięki wprowadzeniu nowych zadrzewień wzdłuż budowanych dróg nastąpi ograniczenie nasłonecznienia i prędkości wiatru, a co za tym idzie poprawa lokalnych warunków wilgotnościowych i klimatycznych;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. W perspektywie krótkoterminowej wpływ budowy dróg na różnorodność biologiczną będzie negatywny, ponieważ nastąpi zajęcie terenu przez maszyny budowlane, a także usunięcie części roślin z terenu. W perspektywie długoterminowej nastąpi odtworzenie roślinności i warunków bytowania dla zwierząt;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – obojętny;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – obojętny;
- **ludność** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Budowa dróg transportu rolnego wpłynie na poprawę warunków poruszania się po nich maszynami rolniczymi oraz rowerami. Dobry stan techniczny dróg ograniczy hałas, zmniejszy emisję spalin, co wpłynie pozytywnie na zdrowie i samopoczucie ludzi;
- **dobro materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Budowa nowych dróg poprawi dostępność do terenów zainwestowanych lub przeznaczonych na inwestycje co wpłynie na wielofunkcyjny rozwój wsi i napływ inwestorów z zewnątrz. Zwiększy się również wartość gruntów z uwagi na lepszą infrastrukturę drogową.

4.6. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

Grunty odłogowane w gminie Domaniów zajmują powierzchnię 19,57 ha. Część z nich – 4,39 ha (22,4%) ma określony kierunek zagospodarowania, który wynika z zapisów mpzp i suikzp gminy. Ponad połowę z pozostałych gruntów nieużytkowanych rolniczo w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano do przywrócenia do produkcji rolnej. Dotyczy to gruntów o powierzchni 11,54 ha. Na wszystkich tych gruntach planuje się przywrócić użytki zielone. Wpływ zagospodarowania gruntów odłogowanych na poszczególne elementy środowiska będzie następujący:

- **wody powierzchniowe** – obojętny;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przywrócenie gruntów odłogowanych do produkcji rolnej spowoduje poprawę struktury gleb, ich żyzności oraz wpłynie pozytywnie na obieg składników pokarmowych i lepsze rozprządzenie wody w glebie;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Przywrócenie odłogowanych gruntów do produkcji rolniczej wzbogaci różnorodność biologiczną obszaru. Zostanie przywrócona część zarośniętych łąk i pastwisk, a one są cennym miejscem występowania zwierząt i roślin. Jednocześnie nastąpi usunięcie niepożądanego rośliności drzewiastej z terenu, co ma krótkotrwały negatywny wpływ na środowisko;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Wraz z likwidacją gruntów odłogowanych nastąpi poprawa walorów krajobrazowych i estetycznych gminy;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – obojętny;
- **ludność** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zwiększenie arealu gruntów użytkowanych rolniczo zwiększy poziom produkcji rolnej w gospodarstwach. Nastąpi również poprawa estetyki krajobrazu, a to wpłynie pozytywnie na samopoczucie mieszkańców gminy;
- **dobro materialne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przywrócenie części odłogów do funkcji rolnej stanowić będzie potencjalne źródło dochodu z tytułu dopłat bezpośrednich dla rolników i pakietów rolno-środowiskowych. Dodatkowo zwiększenie walorów krajobrazowych podniesie walory estetyczne i turystyczne.

4.7. Rekultywacja nieużytków i byłych użytków kopalnych

W Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów do rekultywacji wskazano powierzchnię 4,39 ha nieużytków położonych w obrębach Gostkowice, Piskorzówek i Wierzbno. Wszystkie nieużytki wskazano do zagospodarowania w kierunku leśnym. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – obojętny;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Rekultywacja w kierunku leśnym spowoduje zabezpieczenie wierzchniej warstwy ziemi przed negatywnym wpływem erozji, szczególnie wietrznej, jak również nada wartości przyrodnicze;
- **powierzchnia ziemi (uksztaltowanie terenu)** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Prace przygotowawcze do rekultywacji będą polegać na wyrównaniu powierzchni terenu nastąpi więc redukcja sztucznie powstałych różnic poziomu gruntu;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Prace rekultywacyjne wpłyną korzystnie na środowisko naturalne, gruntem zostaną nadane wartości przyrodnicze i użytkowe;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nieużytki i były użytki kopalne często stanowią miejsce nielegalnego wywozu odpadów, ich rekultywacja poprawi walory krajobrazowe i estetyczne gminy;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – brak wpływu;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Rekultywacja podniesie stopień uporządkowania przestrzeni, a przez to wpłynie poprawę samopoczucia osób przebywających na obszarze gminy;
- **dobro materialne** – brak wpływu.

4.8. Uporządkowanie miejsc

Na terenie gminy występuje siedem miejsc w których wyrzucane są duże ilości odpadów, w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano je do uporządkowania. Są one zlokalizowane w Chwastnicy (dz. nr 123/1), Gostkowicach (dz. nr 5/2), Pełczycach (dz. nr 8/7), Polwicy (dz. nr 86), Swojkowie (dz. nr 219), Teodorowie (dz. nr 17) oraz Wierzbnie (dz. nr 216). Wszystkie te miejsca wskazano do uporządkowania. Wpływ tych działań na poszczególne elementy środowiska będzie następujący:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zanieczyszczenia ze składowanych odpadów nie będą się przedostawały do rowów melioracyjnych i cieków naturalnych przez co poprawi się jakość wód. Również zakwaszenie wód powierzchniowych zostanie ograniczone;
- **wody podziemne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Uporządkowanie miejsc tzw. „dzikich wysypisk śmieci” spowoduje, że zanieczyszczenia nie będą się dostawać do wód podziemnych przez co poprawi się ich jakość;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Uporządkowanie miejsc spowoduje poprawę jakości gleb poprzez zmniejszenie ich zakwaszenia;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – brak wpływu;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Uporządkowanie takich miejsc spowoduje poprawę stanu środowiska przyrodniczego;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny. Usunięcie „dzikich wysypisk śmieci” przyczyni się do poprawy walorów krajobrazowych;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – brak wpływu;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Usunięcie odpadów spowoduje poprawę walorów krajobrazowych oraz samopoczucia osób przebywających na obszarze gminy;
- **dobro materialne** – brak wpływu.

4.9. Dostosowanie użytkowania gruntów do warunków przyrodniczych

W związku z tym, iż na terenie gminy nastąpił znaczny ubytek powierzchni użytków zielonych (115,85 ha stanowiące 64,1% wszystkich użytków zielonych) w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów wskazano 34,57 ha gruntów ornych, na których należy przywrócić użytki zielone. Większość z nich położona jest w sąsiedztwie cieków i rowów oraz na terenach okresowo podmokłych. Przywrócenie na tych obszarach użytków zielonych wpłynie pozytywnie na regulację stosunków wodnych, ochronę przed powodzią oraz zwiększy poziom bioróżnorodności. Dostosowanie użytkowania wskazanych gruntów do warunków naturalnych będzie mieć następujący wpływ na środowisko:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przywrócenie zaoranych użytków zielonych ma pozytywny wpływ na wody powierzchniowe ze względu na to, iż pełnią one rolę swoistego filtra zanieczyszczeń;
- **wody podziemne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Użytki zielone przyczyniają się do oczyszczania wód powierzchniowych co ma pozytywny wpływ również na wody podziemne;

- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zwiększy się retencja wodna i ochrona gleb przed erozją oraz zanieczyszczeniami rolniczymi;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – brak wpływu;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Łąki i pastwiska są siedliskiem wielu gatunków roślin i zwierząt, ich przywrócenie będzie mieć pozytywny wpływ na poziom bioróżnorodności;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – obojętny;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – brak wpływu;
- **ludność** – obojętny;
- **dobro materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Przywrócenie użytków zielonych wskazano m. in. na obszarach zalewowych, zmniejszy to więc straty materialne spowodowane zniszczeniem upraw przez wody powodziowe. Możliwość uzyskania dopłat.

4.10. Scalenie gruntów

Scalenie gruntów najkorzystniej jest przeprowadzić w obrębach o charakterze typowo rolniczym, w których gospodarstwa charakteryzują się niekorzystnym rozłogiem gruntów własnych, ale także w takich, gdzie jest możliwość i chęć powiększenia powierzchni gospodarstw oraz nabywania gruntów z zasobu KOWR. Oceną zapotrzebowania na prace scaleniowe objęto grunty we wszystkich obrębach ewidencyjnych gminy. Do scalenia gruntów wskazano 4 obręby – Domaniów, Piskorzów, Skrzypnik i Wierzбно, dla których zabieg ten byłby najefektywniejszy i przyniósłby najwięcej korzyści. Wpływ scalenia gruntów na środowisko jest następujący:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. W wyniku scalenia gruntów zostaną ukształtowane większe działki rolne, a grunty jednego właściciela będą położone możliwie obok siebie. Spowoduje to zmniejszenie ilości środków ochrony roślin stosowanych na danym areale, ponieważ nie będą one dublowane na styku gruntów różnych właścicieli;
- **wody podziemne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Większa powierzchnia pól powstałych po scaleniu wpłynie na efektywność prac polowych (zmniejszenie liczby i częstotliwości nawrotów);
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny. Zmiana granic działek i użytków w procesie scalenia gruntów nie zmienia ukształtowania terenu;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Wraz ze scaleniem gruntów realizowane jest zagospodarowanie poscaleniowe, które zakłada przebudowę dróg oraz wprowadzenie nowych

nasadzeń rzędowych wzdłuż nich. Spowoduje to mniejszą emisję spalin do środowiska oraz zwiększenie oczyszczania powietrza atmosferycznego;

- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Prace z zakresu scalenia gruntów i zagospodarowania poscaleniowego będą polegały na usunięciu pojedynczych drzew i krzewów, które rosną na miedzach lub w modernizowanych rowach. Dlatego wpływ krótkoterminowy może być negatywny. Jednocześnie nowe nasadzenia rzędowe realizowane w trakcie zagospodarowania poscaleniowego podniosą wartości użytkowe gruntów rolnych, zwiększą retencję glebową, stworzą również korzystne warunki dla organizmów żyjących na danym terenie;
- **obszary przyrodnicze prawnie chronione** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wpłynie pozytywnie na krajobraz rolniczy, nastąpi uporządkowanie przestrzeni rolniczej, wprowadzenie nowych zadrzewień liniowych, które poprawią walory krajobrazowe gminy;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – brak wpływu;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wpłynie na poprawę warunków gospodarowania i lepszy dojazd do działek rolnych. Ponadto przebudowane drogi będą służyły również jako trasy rowerowe i spacerowe, co przełoży się na samopoczucie mieszkańców gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów jest działaniem, które poprawi warunki gospodarowania, poprzez zmniejszenie kosztów przejazdu przebudowanymi drogami rolniczymi. Nowy układ działek spowoduje lepsze warunki prowadzenia produkcji rolniczej. Nastąpi zatem większa efektywność i opłacalność prowadzenia produkcji rolnej.

4.11. Planowane zadrzewienia liniowe

Ze względu na bardzo niski stopień lesistości oraz otwarte tereny rolnicze w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego zaproponowano nowe nasadzenia rzędowe wzdłuż dróg, o długości 141,60 km. Są to przede wszystkim aleje, ale część z nich ma formę jednostronnych szpalerów. Ponadto zalecane jest utrzymanie i pielęgnacja istniejących zadrzewień wzdłuż dróg oraz cieków i rowów. Proponowane zadrzewienia liniowe wpłyną na poprawę estetyki obszaru, zwiększy się bioróżnorodność środowiska oraz retencja glebowa. Wpływ nowych zadrzewień na środowisko jest następujący:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nowe nasadzenia przejmą zanieczyszczenia spływające z pól użytkowanych rolniczo przez co jakość wód powierzchniowych ulegnie poprawie;

- **wody podziemne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nastąpi eliminacja szkodliwych substancji mogących zanieczyścić wody gruntowe i lepsza zdolność retencyjna gleb;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia podniosą wartości użytkowe gleb, stworzą również korzystne warunki dla organizmów żyjących na danym terenie;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nowe nasadzenia spowodują większą produkcję tlenu, lepsze oczyszczenie atmosfery z zanieczyszczeń pochodzących z maszyn rolniczych i lepszą jakość powietrza w gminie;
- **klimat** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia wpływają pozytywnie na lokalny mikroklimat, obniżają temperaturę powietrza, przy jednoczesnym wzroście jego wilgotności oraz zmniejszają prędkość wiatru co ogranicza parowanie z powierzchni gruntu;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia będą stanowiły miejsce bytowania, schronienia i rozrodu zwierząt, ptaków, płazów, ssaków i owadów pożytecznych, niezbędnych do zapylania roślin uprawnych. Ponadto zwierzęta penetrujące pola w poszukiwaniu pokarmu ograniczają szkody w plonach powodowane przez szkodniki;
- **obszary przyrodnicze prawnie chronione** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia wpłyną na urozmaicenie krajobrazu rolniczego i poprawę estetyki otoczenia;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – brak wpływu;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Zadrzewienia przechwytyją zanieczyszczenia, oczyszczają powietrze atmosferyczne, wpływają korzystnie na samopoczucie mieszkańców gminy. Urozmaicają krajobraz przez co podnoszą atrakcyjność obszaru gminy. Ponadto przemieszczanie się zacienionymi przez drzewa szlakami pieszymi lub trasami rowerowymi jest przyjemniejsze;
- **dobro materialne** – brak wpływu.

4.12. Planowana infrastruktura turystyczno-rekreacyjna

Na terenie gminy Domaniów planowana jest nowa trasa rowerowa w ramach Dolnośląskiej Cyklostrady. W Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano przy niej 2 miejsca gdzie będzie występować potrzeba urządzenia miejsc odpoczynku dla turystów. Realizacja planowanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej wpłynie na środowisko w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – obojętny;
- **wody podziemne** – obojętny;
- **gleby** – obojętny;
- **powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)** – obojętny;

- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – obojętny. Planowane miejsca odpoczynku nawiązują do dróg istniejących;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – brak wpływu. Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary bądź obiekty objęte ochroną prawną;
- **krajobraz** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Realizacja planowanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej pozwoli na wyeksponowanie i podniesienie walorów krajobrazu naturalnego;
- **zabytki i obiekty kulturowe** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Nastąpi poprawa dostępności do zabytków oraz uregulowanie ruchu turystycznego;
- **ludność** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Utworzenie miejsc odpoczynku zachęci mieszkańców i turystów do aktywnego spędzania wolnego czasu, co wpłynie pozytywnie na ich zdrowie i dobre samopoczucie. Nastąpi również rozwój turystyki weekendowej, a w związku z tym pojawią się dodatkowe źródła dochodu dla mieszkańców gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Rozbudowa infrastruktury turystycznej może przyczynić się do utworzenia dodatkowych punktów turystycznych jak wypożyczalnie sprzętu lub punkty gastronomiczne, a to wpłynie na poziom dochodów ludności.

4.13. Wyłączenia gruntów z rolniczego użytkowania

W obowiązujących opracowaniach planistycznych gminy Domaniów pod nowe inwestycje nierolnicze przeznaczono 951,08 ha. Grunty te przeznaczone są głównie na tereny usług i produkcji, zabudowy mieszkaniowej, usług sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej, a także dolesienia. Informacje dotyczące planowanych wyłączeń w studium i mpzp zostały przeniesione do Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego. Wpływ wyłączeń gruntów z rolniczego użytkowania na poszczególne elementy środowiska jest zależny od przewidywanych funkcji terenu.

Do opracowań planistycznych sporządzone zostały prognozy oddziaływania na środowisko. W mpzp i suikzp wprowadzone są nowe elementy, które oddziałują na poszczególne komponenty środowiska pozytywnie, negatywnie lub częściowo pozytywnie a częściowo negatywnie. W opracowaniach tych znajdują się zapisy mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Prognozy oddziaływania na środowisko sporządzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych wsi i do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostały pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

4.14. Podsumowanie wpływu prac urządzeniowo-rolnych na elementy środowiska

Wpływ prac wskazanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów należy ocenić jako zdecydowanie korzystny dla środowiska. Ich realizacja zapewni zachowanie walorów środowiskowych, a nawet zwiększy je uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju. Jednak w perspektywie krótkoterminowej prace te mogą wpłynąć negatywnie na niektóre elementy środowiska. Dotyczy to oddziaływania przebudowy dróg, regulacji cieków, konserwacji rowów melioracyjnych i odbudowy zbiorników wodnych na różnorodność biologiczną. Informacje o przewidywanym wpływie poszczególnych działań na środowisko zawarte są w Tabeli 2. Rzeczywisty wpływ prac urządzeniowo-rolnych na środowisko będzie zależeć głównie od ilości projektów, które będą realizowane w ramach poszczególnych działań, od ich zakresu, a także od ich lokalizacji. Wykonanie poszczególnych prac zależeć będzie od jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych podejmujących decyzję lub przygotowujących wnioski o wsparcie finansowe dla wskazanych działań, od indywidualnych decyzji rolników czy organizacji pozarządowych. Realizacja ustaleń Aktualizacji zależna jest również od dostępnych środków finansowych na ich realizację, w tym także zabezpieczenia funduszy własnych gminy czy możliwości pokrycia niezbędnych wydatków do czasu ich refundowania.

*Ocena długoterminowego wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów
na poszczególne komponenty środowiska*

Tabela 2

Lp.	Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego	Komponenty środowiska												
		wody powierzchniowe	wody podziemne	gleby	powierzchnia ziemi (uksztaltowanie terenu)	powietrze	klimat	zasoby naturalne	różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta	obszary przyrodnicze chronione prawnie	krajobraz	zabytki i obiekty kulturowe	ludność	dobro materialne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Prace na ciekach naturalnych	P	O	P	O	O	O	-	PN	-	P	P	P	P
2	Prace na rowach melioracyjnych	P	O	P	O	O	O	-	PN	-	P	P	P	P
3	Odbudowa zbiorników wodnych	P	O	P	O	O	P	-	PN	-	P	P	P	-
4	Przebudowa dróg transportu rolnego	P	O	O	O	P	P	-	PN	-	O	P	P	P
5	Budowa dróg transportu rolnego	P	O	P	O	P	P	-	PN	-	O	O	P	P
6	Zagospodarowanie gruntów odłogowanych	O	O	P	O	O	O	-	PN	-	P	O	P	P
7	Rekultywacja nieużytków i byłych użytków kopalnych	O	O	P	P	O	O	-	P	-	P	-	P	-
8	Uporządkowanie miejsc	P	P	P	-	O	O	-	P	-	P	-	P	-
9	Dostosowanie użytkowania gruntów do warunków przyrodniczych	P	P	P	-	O	O	-	P	-	O	-	O	P
10	Scalenie gruntów	P	P	P	O	P	O	-	PN	-	P	-	P	P
11	Planowane zadrzewienia liniowe	P	P	P	O	P	P	-	P	-	P	-	P	-
12	Planowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna	O	O	O	O	O	O	-	O	-	P	P	P	P

Źródło: opracowanie własne

Zastosowana skala oceny:

- P pozytywny
- PN pozytywny z elementami negatywnymi
- O obojętny
- N negatywny
- brak wpływu

5. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na lokalizację gminy oraz planowane rozwiązania zaproponowane działania nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko.

6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Prace zaproponowane w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów w większości będą mieć pozytywny lub neutralny wpływ na środowisko. Biorąc jednak pod uwagę pewien margines działań uciążliwych i niepożądanych dla środowiska, które zawsze mogą wystąpić przy realizacji tego typu prac, należy uwzględnić następujące zalecenia:

- **Konserwacja cieków naturalnych i rowów melioracyjnych** – przed realizacją inwestycji z zakresu melioracji należy przeprowadzić szczegółową inwentaryzację terenową wszystkich cieków, rowów oraz sieci drenarskiej przez służby melioracyjne. Ze względów przyrodniczo-krajobrazowych oraz ochrony gruntów przed erozją wodno-wietrzną, należy ograniczyć wycinkę drzew i krzewów do niezbędnego minimum. Zalecane jest, również utrzymanie przyległych zadrzewień i zakrzewień. Ponadto należy przyjąć założenie, że w obszarach leśnych cieki będą podlegać konserwacji w bardzo ograniczonym zakresie i tylko wtedy, jeżeli dany odcinek cieku jest w dłuższym ciągu melioracyjnym i jego wyczyszczenie jest niezbędne dla zachowania drożności całego układu.
- **Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego** – przed realizacją przebudowy dróg zostaną sporządzone szczegółowe projekty techniczne, które określają poszczególne parametry takie jak: szerokość, profil, ewentualna korekta przebiegu, rodzaj nawierzchni, miejsca zjazdu na pola, mijanki, przepusty na ciekach. Z punktu widzenia ochrony środowiska korzystne byłoby tworzenie wraz z przebudową dróg przejść dla małych zwierząt oraz zastosowanie nawierzchni dostosowanych do warunków naturalnych, tj. szutrową, żwirową.
- **Zagospodarowanie gruntów odłogowanych** – dużym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest coraz częstsze wycofywanie się rolników z uprawy terenów nieopłacalnych, gdzie występują słabe gleby i trudne warunki uprawy, należy dążyć do przywracania takich gruntów do produkcji rolnej. Stąd też przy realizacji tych prac wskazane jest realizowanie programów rolnośrodowiskowych, których pomoc finansowa zrekompensuje utracone korzyści. Proponuje się więc aby zamiast wprowadzenia intensywnej produkcji rolnej wprowadzić kierunki ekstensywne, ekologiczne. Podczas usuwania samosiewu powinno się dążyć do pozostawienia niewielkich enklaw, remiz śródpolnych oraz zadrzewień i zakrzewień przy rowach i ciekach naturalnych.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego obejmuje najważniejsze potrzeby z zakresu modernizacji i zagospodarowania przestrzeni rolniczej. Dokument ten nie stanowi prawa lokalnego i nie jest obligatoryjny dla właścicieli gruntów. Zawarte w nim propozycje prac, w przypadku ich uwzględnienia w miejscowych

planach czy studium, wymagałyby sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć musi być poprzedzona sporządzeniem szczegółowych projektów inwestycyjnych, dla których wymagane będzie opracowanie raportu oddziaływania na środowisko. W przypadku gdy z raportu lub prognozy oddziaływania na środowisko wyniknie, że przedsięwzięcia te mogą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, należałoby odstąpić od realizacji tego przedsięwzięcia.

7. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO USTALEŃ ZAWARTYCH W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów nie jest dokumentem, który stanowi podstawę realizacji konkretnych prac, a jedynie zawiera opis najważniejszych problemów dotyczących przestrzeni rolniczej oraz propozycje ich rozwiązania. Realizacja prac wskazanych w opracowaniu uzależniona jest od ich finansowania ze środków własnych Gminy lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Ponadto ogólny wpływ wskazanych działań na poszczególne elementy środowiska jest pozytywny. Dlatego w Prognozie oddziaływania na środowisko nie określono rozwiązań alternatywnych do ustaleń zawartych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów.

8. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZENIA

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów nie wprowadza konkretnych działań służących przekształceniu środowiska, a stanowi jedynie propozycję rozwiązań mających na celu poprawę warunków wodnych, przestrzennej organizacji gospodarstw rolnych, kształtowanie krajobrazu naturalnego, ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego. Nie stanowi on bezpośredniej podstawy prawnej do realizacji poszczególnych zadań na terenie gminy. Proponowane prace nie mają na celu wprowadzania nowych funkcji do środowiska, a jedynie odtworzenie i przywrócenie pierwotnego stanu, który w skutek wieloletnich zaniedbań uległ zmianie, niekiedy degradacji. Aktualizacja nie podaje też, które z tych prac i w jakim obrębie powinny być wykonane w pierwszej kolejności. Określone zostały tylko obręby o największym zapotrzebowaniu na prace urządzeniowo-rolne. Niektóre z tych działań w ogóle nie muszą być zrealizowane. Dlatego na tym etapie, niemożliwe jest precyzyjne określenie metod analizy skutków działań i częstotliwość ich przeprowadzenia.

Zawarte w Aktualizacji ustalenia mogą jedynie być pomocą do przygotowania opracowań programowych oraz planistycznych i powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w mpzp lub studium. Nie są one podstawą do realizacji poszczególnych proponowanych przekształceń. Z tego powodu odstąpiono od przeprowadzania analizy skutków realizacji postanowień zawartych w opracowaniu.

IV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów. Głównym celem tego opracowania jest wskazanie, w jaki sposób zaproponowane w Aktualizacji prace urządzeniowo-rolne wpłyną na poszczególne elementy środowiska.

Na podstawie zebranych materiałów na temat gminy Domaniów została przeprowadzona analiza stanu istniejącego w zakresie charakterystyki wsi, jej środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej i społecznej, przestrzeni rolniczej, produkcji rolnej, planowanych inwestycji. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy stanu istniejącego posłużyły do wskazania problemów występujących na terenie gminy i propozycji ich rozwiązań w zakresie prac urządzeniowo-rolnych zmierzających do podniesienia efektywności gospodarowania na gruntach rolnych. Głównym celem Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy jest stworzenie podstaw do wszechstronnego, wielofunkcyjnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, poprawy warunków wodnych, ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych. Jego ustalenia są spójne z celami i zadaniami, jakie dla obszaru gminy stanowią prawo lokalne czy opracowania programowe innych podmiotów np. dokumenty strategiczne województwa dolnośląskiego.

W Aktualizacji zaproponowano przeprowadzenie następujących prac urządzeniowo-rolnych: konserwację cieków naturalnych, poprawę parametrów technicznych rowów poprzez konserwację lub odtworzenie, odbudowę zbiorników małej retencji wodnej, przebudowę i budowę dróg transportu rolnego, zaplanowano zadrzewienia rzędowe wzdłuż dróg, określono powierzchnię gruntów odłogowanych wymagających przywrócenia do użytkowania rolniczego, wytypowano nieużytki do rekultywacji w kierunku leśnym oraz wskazano zaorane użytki zielone do przywrócenia.

Gmina Domaniów położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie oławskim. Jest to gmina wiejska, składająca się z 23 wsi (23 obrębów ewidencyjnych) i 2 przysiółków stanowiących wsie sołeckie. Jej obszar oplata dobrze rozwinięta sieć dróg zapewniająca połączenie największymi ośrodkami miejskimi regionu i kraju. Główny układ komunikacyjny tworzą: autostrada A4, drogi wojewódzkie nr 346 i 396, drogi powiatowe i gminne. Charakter gminy jest wybitnie rolniczy, nie występują tu większe kompleksy leśne. Obszar gminy charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami rolniczoklimatycznymi.

Według systemu regionalizacji fizycznogeograficznej teren gminy położony jest w zasięgu jednej jednostki – mezoregionu Równina Wrocławska. Rzeźba terenu obszaru gminy ma charakter równinny. Teren ten budują utwory pochodzenia wodno-lodowcowego, jest on ubogi pod względem występowania kopalin.

Sieć wodną gminy stanowią rzeka Żórawka wraz z dwoma dopływami: Rowami Ż-G i Ż-F oraz ciek Mszana. Przez teren gminy przepływają również inne cieki: Żalina oraz Miłoszowska Struga. Rzeka Żórawka stanowi ciek III rzędu i prawobrzeżny dopływ Ślęzy. Swoje źródła posiada na południu gminy Domaniów, w okolicach wsi Grodziszowice. Jej całkowita długość wynosi 27 km, z czego blisko 13 km na terenie gminy,

gdzie płynie w kierunku północno-zachodnim. Wzdłuż jej koryta, w obrębach Kończyce, Radoszkowice, Kuchary i Gostkowice, występują tereny zalewu wód powodziowych Q1% (raz na 100 lat).

Obszar gminy charakteryzuje się glebami bardzo dobrej jakości, wśród gruntów ornych dominują klasy II, IIIa i IIIb, natomiast wśród użytków zielonych klasy II i III. Wśród typów gleb przeważają czarne ziemie właściwe, gleby brunatne właściwe oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare.

Wielkość wskaźnika zalesienia dla gminy wynosi 0,6% i jest zdecydowanie mniejsza niż średnia dla województwa wynosząca blisko 30%. Jedyne większe skupisko leśne w gminie występuje w obrębie Polwica.

Na terenie gminy Domaniów nie występują obszary i obiekty objęte ochroną prawną, tj.: pomniki przyrody, użytki ekologiczne czy rezerваты. Ze względu na pokrywające obszar gminy grunty o wysokich klasach bonitacyjnych, a co za tym idzie intensywną produkcję rolniczą i bardzo niską lesistość, naturalne ekosystemy występują tu w ilościach śladowych. W granicach gminy znajduje się 11 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a kolejnych 526 ujętych jest w ewidencji zabytków. Do najcenniejszych z nich należą: kościoły w Brzezimierzu, Domaniowie, Jankowie, Piskorzowie i Wierzbnie, krzyże pokutne w Jankowie i Piskorzowie, kapliczki słupowe w Wierzbnie, zespoły podworskie wraz z parkami w Danielowicach, Gostkowicach, Kucharach i Polwicy.

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują grunty rolne, które zajmują 8897,50 ha (94,3% całego obszaru gminy). Drugim co do wielkości obszarem w strukturze użytkowania są grunty zabudowane i zurbanizowane – 440,32 ha (4,7%). W strukturze użytków rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne – 8410,57 ha. Grunty rolne zabudowane natomiast zajmują drugi co do wielkości obszar – 212,02 ha.

Inwentaryzacja terenowa wykazała zmiany w sposobie użytkowania gruntów, które dotyczą: zaorania użytków zielonych – 115,85 ha, zadarnienia gruntów ornych – 112,84 ha, przekształcenia użytków rolnych na tereny zainwestowane – 7,21 ha, zmiany użytków rolnych na sady – 31,33 ha oraz przekształcenia użytków rolnych na zbiorniki wodne – 0,81 ha. Ponadto stwierdzono występowanie gruntów odłogowanych, których powierzchnia w gminie wynosi 19,57 ha. Wśród nich przeważają użytki zielone – 13,46 ha nad gruntami ornymi – 6,11 ha. Na obszarze gminy występują także grunty porośnięte naturalną sukcesją, czyli zadrzewieniami nie ujętymi w ewidencji gruntów i budynków, zajmują one powierzchnię 6,55 ha.

Analiza ewidencji gruntów i budynków pozwoliła stwierdzić, że na terenie gminy funkcjonują 584 gospodarstwa rolne położone na 3100 działkach, o łącznej powierzchni 7728,52 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 13,23 ha. Indywidualne gospodarstwa rolne na terenie gminy dzierżawią grunty o łącznym areale 306,67 ha. Dzierżawie podlegają grunty Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (289,92 ha) oraz Gminy (16,75 ha).

Długość wszystkich cieków naturalnych przepływających przez teren gminy wynosi 44,17 km. Ich stan jest częściowo zły. Skarpy i miejscami również koryta porośnięte są wysoką trawą oraz drzewami i krzakami. Długość rowów na terenie gminy wynosi 227,52 km. Inwentaryzacja terenowa wykazała, że część rowów została zaorana – 4,77 km. W złym stanie technicznym jest 74,32 km rowów, w dobrym 141,43 km,

natomiast w rurociągu znajduje się 7,01 km rowów. Zbiorniki małej retencji, oczka wodne oraz stawy zajmują powierzchnię 13,41 ha.

Łączna długość dróg transportu rolnego w gminie wynosi 369,06 km, z czego 55,12 km to drogi widniejące w ewidencji gruntów i budynków ale nieistniejące w terenie (najczęściej zaorane). Według władania najwięcej dróg stanowi własność Gminy – 75,1%. Pod względem rodzaju nawierzchni większość dróg to drogi gruntowe o długości 203,04 km, drogi o nawierzchni trwałej (bitumicznej, brukowej, betonowej) mają łącznie 102,95 km długości, a drogi o nawierzchni utwardzonej tłuczniem lub żwirem 8,12 km. Ponad 79% (294,33 km) dróg na terenie gminy to drogi w złym stanie technicznym.

Poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną jest zadowalający. Sieć wodociągowa obejmuje cały obszar gminy jednak gospodarka ściekowa nie jest uporządkowana. Sieć kanalizacyjna obejmuje jedynie fragmenty wsi Domaniów i Wierzbno. Wszystkie wsie na terenie gminy są zelektryfikowane ale żadna z nich nie jest zgazyfikowana. Gospodarstwa domowe korzystają z butli gazowych.

Głównym ośrodkiem infrastruktury społecznej jest wieś Domaniów, a pozostałe miejscowości wyposażone są w jej podstawowe elementy takie jak: place zabaw, świetlice wiejskie, boiska sportowe. Typowo rolniczy, niemal bezleśny krajobraz gminy jest bardzo ubogi w walory umożliwiające rozwój rekreacji i turystyki. Występujące tu obiekty o wartości historycznej nie stanowią wystarczająco atrakcyjnej oferty turystycznej.

Pod przyszłe planowane inwestycje planuje się wyłączyć 951,08 ha, co stanowi 10,1% całkowitej powierzchni gminy. Największy obszar — 521,76 ha planuje się przeznaczyć pod zabudowę usługową i produkcyjną oraz zabudowę mieszkaniową — 383,19 ha. W opracowaniach planistycznych zostały również wyznaczone obszary pod dolesienia, ich planowana powierzchnia wynosi 6,75 ha.

Ustalenia zawarte w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Domaniów mają na celu kształtowanie krajobrazu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Brak realizacji zaproponowanych prac urządzeniowo-rolnych przyczyni się do występowania i utrwalania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska, a najważniejszymi skutkami są: pogorszenie jakości gleb i warunków wodnych, zwiększenie zagrożenia powodziowego, obniżenie walorów krajobrazu, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego oraz pogorszenie organizacji prac polowych.

Najważniejszymi problemami w zakresie ochrony środowiska są: brak sieci kanalizacyjnej w znacznej części gminy, zły stan dróg transportu rolnego, niedrożność rowów melioracyjnych oraz występowanie gruntów odłogowanych.

Do określenia oddziaływania na środowisko prac zaproponowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego posłużono się skalą zdefiniowaną następująco: wpływ pozytywny, pozytywny z elementami negatywnymi, obojętny, negatywny, brak wpływu. Analizowane ustalenia Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego to: konserwacja cieków naturalnych, konserwacja rowów melioracyjnych, odbudowa zbiorników wodnych, przebudowa i budowa dróg transportu rolnego, zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku rolnym, rekultywacja nieużytków i byłych użytków kopalnych, uporządkowanie miejsc nielegalnego składowania odpadów, dostosowanie użytkowania gruntów do warunków

przyrodniczych – przywrócenie zaoranych użytków zielonych, zadrzewienia liniowe, scalenie gruntów i rozbudowa infrastruktury turystycznej. Większość z nich będzie miała pozytywny wpływ na poszczególne elementy środowiska. Zapewnią one zachowanie walorów środowiskowych uwzględniając jednocześnie zasadę zrównoważonego rozwoju, racjonalne zagospodarowanie użytków rolnych, ochronę wód i gleb oraz środowiska przyrodniczego.

Z uwagi na lokalizację gminy oraz planowane rozwiązania, zaproponowane działania nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W Prognozie oddziaływania na środowisko zaproponowano rozwiązania, które zminimalizują negatywny wpływ na środowisko. Dotyczy to: modernizacji dróg transportu rolnego, konserwacji cieków naturalnych i rowów, przywrócenia do użytkowania gruntów odłogowanych.

Ze względu na to, iż Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego nie jest dokumentem obligatoryjnym, a jedynie propozycją rozwiązań, nie przewiduje się konieczności przeprowadzania analizy skutków realizacji postanowień zawartych w opracowaniu.

WYKAZ TABEL

<i>Tabela 1 Rodzaj zakres prac urządzeniowo-rolnych proponowanych w Aktualizacji</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 2 Ocena długoterminowego wpływu na poszczególne komponenty środowiska</i>	<i>44</i>

WYKAZ RYSUNKÓW

<i>Rys. 1. Położenie administracyjne i sieć komunikacyjna gminy</i>	<i>9</i>
<i>Rys. 2. Warunki wodne w gminie</i>	<i>11</i>
<i>Rys. 3. Struktura władania gruntami w poszczególnych obrębach – sektor publiczny i prywatny</i>	<i>16</i>
<i>Rys. 4. Cieki naturalne i urządzenia melioracji wodnych w gminie</i>	<i>18</i>
<i>Rys. 5. Stan techniczny sieci drogowej.....</i>	<i>20</i>
<i>Rys. 6. Planowane inwestycje w gminie na podstawie opracowań planistycznych.....</i>	<i>22</i>

SPIS FOTOGRAFII

<i>Fot. 1. Droga w złym stanie technicznym, obręb Janków</i>	<i>19</i>
<i>Fot. 2. Droga w dobrym stanie technicznym w obrębie Radłowice</i>	<i>19</i>
<i>Fot. 3. Szkoła w Domaniowie.....</i>	<i>24</i>
<i>Fot. 4. Przedszkole publiczne w Danielowicach</i>	<i>24</i>

WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH I AKTÓW PRAWNYCH

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 741)
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1973)
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 916)
4. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1326)
5. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1990)
6. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1899)
7. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (teks jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1912)
8. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (teks jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 514)
9. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1275)
10. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2233)

11. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1029)
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839)
13. Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. z 2021 poz. 1390)
14. Ewidencja gruntów i budynków dla gminy Domaniów – stan na styczeń 2022 r.
15. Inwentaryzacja terenowa przeprowadzona w marcu 2022 r.
16. Plan urządzeniowo-rolny gminy Domaniów, Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, Wrocław, listopad 2008 r.
17. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XIX/482/20 z dnia 16 czerwca 2020 r.
18. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Domaniów, Uchwała Rady Gminy Domaniów nr XXIX/164/01 z dnia 11 września 2001 r. ze zmianami w latach 2010, 2014 i 2015
19. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego dla 10 obrębów z lat 2007-2021 pokrywające cały obręb lub dla pojedynczych działek
20. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Wrocław, wrzesień 2000 r.
21. Strategia Rozwoju Gminy Domaniów na lata 2018-2025, Domaniów 2018 r.
22. Program ochrony środowiska dla Gminy Domaniów na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025, Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska, Domaniów 2017 r.
23. Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Oława na okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2023 r., Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu, Brzeg 2014 r.